



## ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΑΣ

## Π Ρ Ω Ϊ

Ἄστραυ' ὁ ἥλιος· κ' ἡ Αὔγη,  
Μάγισσα ποῦ μαγεύει,  
Ῥίχνει τὰ μάγια τῆς στῆ γῆ  
Κ' ἡ πλάση ζωντανεύει.

Ἄθωρητο στοιχειὸ φύσᾱ,  
Σφουρίζει τὸ μελτέμι,  
Κ' ἡ θάλασσα ἀπ' ὄργῃ λυσοῖ  
Κι' ἀπὸ λαχτάρα τρέμει.

Στὴ θαλασσοδάσπη ἀμμουδιά,  
Σὲ φύκια ἀφρολουσμένα,  
Παίζουν ὀλόγγυμα παιδιὰ  
Μὲ κύματα ὠρησιμένα.

Καὶ μιὰ γολέττα, π' ἀλαφρὸ  
Τὸ πάτιμά τῆς ἔχει,  
Σκορπᾶ ἀπ' τὴν πλώρη τῆς ἀφρὸ  
Κι' ἀσπροντυμένη τρέχει.

## Μ Ε Σ Η Μ Ε Ρ Ι

Τοῦ μεσημεριοῦ ἡ ἀχνάδα  
Κι' ὁ θερμὸς τῆς ἀντηλιᾶς,  
Ῥίχνουν σκέπη στὴ λαμπρόδα  
Τῆς ζεστῆς ἀκρογιαλιᾶς.

Κ' ἡ ἀχνάδα αὐτὴ θαμπώνει,  
Καὶ τὸ μάτι δὲ χορίζει·  
Ποῦ ἡ θάλασσα τελειώνει,  
Ποῦ ὁ οὐρανὸς ἀρχίζει.

Στὸ μυστήριο ἀδελφωμένα  
Βουνά, πέλαγα, οὐρανοί,  
Σμίγουν· κάνουν κόσμον ἓνα  
Καὶ μιὰ πλάση γαλανή.

Κι' ἂν περνᾶ βαρκούλα πέρα  
Καὶ τὴ θάλασσα λευκαίνει,  
Φαίνεται σὰν περιστέρα  
Στὰ οὐράνια πλανεμένη.

## Β Ρ Α Δ Υ

Φορῶντας βασιλιᾶ στεφάνι  
Πρὶν πέσῃ ὁ ἥλιος καὶ σβυστῇ,  
Ῥοδοσπαρμένο κάμπο κάνει  
Τὴ θάλασσα τὴν πλουμιστή.

Καὶ μέσ' στὶς τράτες οἱ ψαράδες  
Σέρνοντες ὑστερῆ φορὰ  
Τὰ δίχτυα τους—σὰ θεριστάδες  
Ῥόδα θερίζουν στὰ νερά.

Ἄπ' τὸ μυριόχρωμον ἀέρα,  
Ποῦ τὸ βασίλειμα γεννᾶ,  
Σβύωντ' οἱ στεριᾶς ἀντίκου πέρα  
Καὶ τὰ νησιὰ τὰ μακρινά.

Κι' ὁ Ἄθος ποῦ μονάχος μένει  
Σὰν ἀερόχτιστο βουνό,  
Μοιάζει καμπάνα κρεμασμένη  
Ἄπὸ ῥοδόχρυσο οὐρανό.

## Μ Ε Σ Α Ν Υ Χ Τ Α

Σὲ στρωῶ' ἀπ' ἀμμουδιά καὶ φύκια,  
Μακρινὰ ἀπὸ τὴν ἀνεμοζάλη,  
Ἀποσταμένα τὰ καϊκια  
Ἐξω κοιμοῦνται στ' ἀκρογιαλί.

Κι' ὁ ἥαρος στὸ νησι ἐκεῖ κάτου,  
Σὰ γεροδράκος ποῦ νυστάζει,  
Πότε σφαλᾶ τὰ βλέφαρά του,  
Πότε τάνοίγει καὶ κοιτάζει.

Ἡ θάλασσα θαμπό, σὰ δάκρυ,  
Τὸ φῶς τῶν ἀστρῶν καθρεφτίζει  
Καὶ στῆς ἀνατολῆς τὴν ἀκρη  
Ματώνεται καὶ κοκκινίζει.

Κι' ἀπ' τὴ νυχτιὰ τὴ ματωμένη,  
Σὰν ἀπὸ χέρια μακελλάρη,  
Ἡ πλάση ὀλότρεμη προσμένει  
Νὰ βγῇ σφαγμένο τὸ φεγγάρι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

# ἈΝΑ ΤΟΝ ἙΛΙΚΩΝΑ<sup>1</sup>

## ΒΑΛΛΙΣΜΑΤΑ

Ἡ ἀγγλικὴ ποίησις προέρρευσεν ἐκ δύο πηγῶν, ἐξ ὧν καὶ ἡ σκωττικὴ. Μία τῶν πηγῶν τούτων εἶνε τὸ παλαιὸν δημῶδες ἔσμα, τὸ ὁποῖον ὑφίστατο ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ τῇ μεσημβρινῇ Σκωττίᾳ πρὸ τῆς νορμαννικῆς κατακτήσεως. Τὰ ποιήματα, ἐν οἷς διετέλεσαν ὑφιστάμενον τὸ δημῶδες ἔσμα εἶνε τ' ἀρχαῖα ἔσματα καὶ τὰ βαλλίσματα. Ὅμοια πρὸς τὰ βαλλίσματα διὰ πολλῶν κοινῶν χαρακτήρων τοῦ ρωμαντικοῦ πνεύματος τὰ ἔμμετρα ἀγγλικά τε καὶ σκωττικὰ ἱπποτικά μυθιστορήματα. Ἀλλὰ ταῦτα ἐν μέρει μὲν εἶνε γαλλικῆς ὄλης καταγωγῆς, ἐν μέρει δὲ ἐγεννήθησαν τοῦλάχιστον δι' ἀπομιμήσεως γαλλικῶν ποιημάτων τοῦ αὐτοῦ εἶδους. Ἀγγλοὶ καὶ Σκῶττοι ἐν τῇ παλαιᾷ δημοτικῇ ποίησει, μιμούμενοι τὸν ρωμαντισμὸν τῶν Γάλλων, συνηγάθησαν μετ' ὀλίγον καταλήξαντες εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ἔθνικόν τόνον, οὐχὶ σπανίως δὲ συνηγάθησαν καὶ ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν αὐτῶν θεμάτων.

Περὶ τοῦ ὅτι ἡ παλαιὰ ἑσμητικὴ καὶ βαλλιστική ποίησις εἶνε ἡ ἀληθὴς ἔθνικὴ ποίησις τῶν Ἀγγλῶν καὶ τῶν κατοίκων τῆς μεσημβρινῆς Σκωτίας οὐδεμίαν ἐπιτρέπεται ἀμφιβολία. Ἡ λέξις balade εἶχε ἐν Ἀγγλίᾳ ὄλως διάφορον ἔννοιαν ἢ ἐν Σκωττίᾳ. Ὅταν δὲ οἱ Ἀγγλοὶ παρέλαβον τὴν λέξιν ταύτην, διὰ τὴν ὀνομάσαν ἐν εἶδος δημοτικῶν ἔσμων, τὸ ὁποῖον πρότερον οὐδὲν εἶχε πιθανῶς ὄνομα, δὲν εἶχον πρὸ ὀρθακλῶν τὰ γαλλικὰ βαλλίσματα, ὄλως λυρικά ὄντα, καὶ μόνον κατὰ τὸ ἴδιον αὐτοῖς μετρικὸν σχῆμα διαφέροντα τῶν λοιπῶν ἔσμων. Καὶ τὰ βαρῦθυμα δὲ καὶ ἐλεγειακὰ συναισθήματα, τὰ τὸσον συχνὰ ἐν τοῖς ἀγγλικῶς βαλλίσμασιν ἤχουντα, ἦσαν ὀλίγον ἀρμόδια εἰς τὸν γαλλικὸν χαρακτήρα. Τὸ μόνον ἔθνος ἀπὸ τοῦ ὁποῖον οἱ Ἀγγλοὶ ἠδύναντο νὰ διδασθῶσι τὴν βαλλιστικὴν ποίησιν ἦσαν οἱ Ἴσπανοί. Διότι ἡ ἰσπανικὴ ρωμάνσα μόνον διὰ τοῦ τροχικοῦ αὐτῆς μέτρου διακρίνεται τῶν ἀγγλικῶν βαλλισμάτων, δεσπόζον τῶν ὁποίων μέτρον εἶνε τὸ ἰαμβικόν, καὶ διὰ τινῶν χαρακτηριστικῶν, ἐν οἷς ἀναγνωρίζει τις τὸν Ἴσπανόν εὐκόλως. Ἀλλὰ τὰ δύο ταῦτα ἔθνη, ὧν αἱ δημοτικὴ καὶ ποίησις τὸσον εἶνε προσόμοιοι, μῆτε πρότερον, μῆτε καθ' οὗς χρόνους συνήκμαζεν ἡ ἀγγλικὴ βαλλιστικὴ ποίησις μετὰ τῆς ρωμάνσας τῶν Ἴσπανῶν διετέλεσαν ἐν οἷς δῆτινι συναρξίξ, δυναμένη νὰ ἐπενέγκῃ τοιαύτην τινὰ συμφωνίαν τῆς ποιητικῆς αὐτῶν κλασικῆς.

Ὁ θῆλον νὰ παρακολουθῆσθαι τὰ βαλλίσματα τῶν Ἀγγλῶν ἢ Σκῶττων μέχρι τῶν πηγῶν αὐτῶν πρέπει ν' ἀνατρέξῃ εἰς τὰ ἀρχαῖα ἔσματα, τὰ ὁποῖα ἤδη πρὸ τῆς εἰσβολῆς τῶν Νορμαννῶν ἐψάλλοντο εἰς ἐκείνη τῆς βρεττανικῆς νήσου τὰ μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχον ἐγκατασταθῆ φυλαὶ γερμανικῆς καταγωγῆς. Τοιαῦτα ἔσματα εἶχον οἱ Ἀγγλοσάξωνες,

κοινὰ ἴσως μετὰ τῶν Πίκτων, βεβαίως ὁμοίως μετὰ τῶν Δανῶν. Διηγούνται περὶ τοῦ μεγάλου ἀγγλοσάξωνικοῦ βασιλέως Ἀλφρέδου, ὅτι, ὅτε ἀκόμη περιεπλανᾶτο κεκρυμμένος καὶ φυγὰς, μεταμφορθεὶς εἰς αἰοδὸν ἐτόλμησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Δανῶν, καὶ ὅτι τὸ μέσον τοῦτο ἐχρησιμοποίησε διὰ νὰ κατασκοπεύσῃ τὴν θέσιν καὶ τὴν δύναμιν τῶν ἐχθρῶν του. Ἐὰν καθ' ὃν χρόνον οἱ Δανοὶ τυχοδιώκται εἰσῆλθασαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, οἱ Ἀγγλοσάξωνες δὲν εἶχον ὁμοία πρὸς τὰ τῶν Δανῶν ἔσματα, ὁ βασιλεὺς Ἀλφρέδος δὲν θὰ κατώρθωνε νὰ ψάλλῃ τι εἰς τοὺς Δανούς εὐάρεστον.

Ἡ ἀληθὴς πατὴρ τῶν ἀγγλικῶν βαλλισμάτων εἶνε αἱ βορεινὴ τῆς Ἀγγλίας ἐπαρχίαι (unoth country), καὶ αἱ πρὸς ταύτας συναρξίξ μεσημβριναὶ ἐπαρχίαι τῆς Σκωτίας. Ἐνταῦθα ἡ ἐπιρροὴ τῶν γαλλικῶν μυθιστορημάτων ἐπέδρασεν ὡς οἶόν τ' ἀσθενέστατα. Ἐνταῦθα διετηρήθη ἡ ἀρχαῖα γλῶσσα ὡς μήκιστον χρόνον ἀναλλοιώτως. Οἱ νορμαννικοὶ ἱπποταί, οἱ ὁποῖοι καὶ ἐν ταύταις ταῖς χώραις μετὰ τὸ ξίφος εἰς τὴν χεῖρα ἐγκαταστάτες, ἐκτίσαν πύργους καὶ ἴδουσαν βαρῶνείας, περιεφρόνουσαν τὸ ἐγγῶριον δημῶδες ἔσμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἠνόουν. Ἡ παλαιὰ ἔθνικὴ ποίησις λοιπὸν ἐμείνεν εἰς τὸν κοινὸν λαὸν παρατημένη. Ἐγενετο δημῶδες ἔσμα ἐν τῇ στενωτέρᾳ τῆς λέξεως σημασίᾳ. Διὰ τοῦτο διετηρήθη καὶ μετέπειτα, ὁπότε δὲν περιεφρονεῖτο πλέον ὑπὸ τῶν ἀπογόνων τῶν Νορμαννῶν κατακτητῶν, ἔχουσα ἴδιον τρόπον ἀπλοῦτος, ἡ ὁποία μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων διετέλεσεν οὕσα τὸ ἰσχυρότατον αὐτῆς χαρακτηριστικόν. Ἀλλ' αἱ τῶν ἱπποτῶν εἰριδὲς καὶ αἱ καταδιώξεις τῶν κατακτητῶν καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν παρέχουσι νέον ὕλικόν πρὸς ποίησιν ἔσμων κατὰ τὸ παλαιὸν γερμανικόν ὄρος. Οἱ δημῶδες ποιηταὶ συνηθισμένοι νὰ ψάλλωσιν ἠρωϊκὰς πράξεις ὡς καθ' αὐτὸ ἔσματα, ἐψάλλον μετ' οὐ πολὺ γεγονότα τοῦ ἱπποτικοῦ κόσμου, ὅρ' οὐ περισταχοῦντο, ὡς θέματα τῶν ἀπεριτέγων αὐτῶν ἔσμων. Τὰ γεγονότα ταῦτα τὰ ἐψάλλον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καθ' ὃν καὶ τὰ αἰσθητά τῆς καρδίας τῶν. Πρῶτον τώρα ἐγενήθη τὸ βαλλίσμα, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τοῦδε ἐτήρησε τὸ ὄνομα του. Ἐγένοντο δὲ ἐκ τῶν αἰοδῶν οἱ minstrels, οἵτινες ἐν συντροφίᾳ τῶν jongleurs, ἀνδρῶν ταχυδακτυλουργῶν, τέρποντες διὰ τῶν ἔσμων αὐτῶν τοὺς μεριστῆνας ἐφιλοζουνοῦντο ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐφιλοδαρῶντο.

Ἀπὸ τὰ δημῶδη ἔσματα καὶ τὰ βαλλίσματα κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας μετὰ τὴν νορμαννικὴν κατάκτησιν οὐδεμίαν εἶχον φιλολογικὴν ἀξίαν, καὶ πιθανῶς οὐδ' ἐγγράφοντο κἄν, δὲν πρέπει τις νὰ παραξενευθῇ, ὅτι τὰ παλαιότατα νορμαννικὰ καὶ ἀγγλοσάξωνικά, τὰ ἐν τοῖς χειρογράφοις διασωθέντα δὲν εἶνε βαλλίσματα.

Περὶ τῆς ἡλικίας τῶν ἀγγλικῶν καὶ σκωττικῶν δημοτικῶν ἔσμων καὶ βαλλισμάτων, περὶ ὧν δὲν γνωρίζε: τις ἀσφαλῶς ὅτι εἶνε νεωτέρως κατασκευῆς, οὐδὲν βεβαίον εἴμπορεῖ τις νὰ εἴπῃ.

Διότι πρὸ τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος ὀλίγα μόνον, ἴσως δὲ οὐδὲν τῶν παλαιότερων ἔσμων τοῦ εἶδους τοῦ-

του συνελέθη καὶ καταγράψῃ. Ὅτε ὁμοίως ἤρχισαν νὰ τὰ συλλέγουν καὶ νὰ τὰ καταγράφουν, ὀλίγον ὑπόληψιν ἀπέδωκαν εἰς τὰς ἀρχαῖας λέξεις, ὥστε καὶ ἐπιμελῶς ἐπεδόθησαν εἰς τὸ νὰ καταστήσωσι νεωτέρων καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ ὄρος αὐτῶν, καὶ οὐδόλως κηλασθήθησαν ἀπὸ τὸ νὰ παραμορφῶσι τ' ἀρχαῖα ποιήματα ἀθικρῶς, διὰ νὰ τὰ προσαρμόσωσι πρὸς τὴν ἡλλοιωμένην καλασθησίαν. Δὲν ἐπιδέχεται λοιπὸν ἀμφιβολίαν, ὅτι πολλὰ τῶν παλαιῶν τούτων ἔσμων, τὰ ὁποῖα ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν δὲν φαίνονται νὰ ἐποιήθησαν πρὸ τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος, ἀνήκουσιν ἀρχικῶς εἰς τὸν ΙΕ', ἐν μέρει δὲ καὶ εἰς τοὺς πρὸ αὐτοῦ. Πολλὰ τῶν σκωττικῶν ἔσμων, τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε βεβαίως νέα, ἐγράφησαν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ λαοῦ ὑπὸ ἱραστῶν τῆς ποίησεως ταύτης τὸ πρῶτον κατὰ τοὺς νεωτέρους τούτους χρόνους. Ὡσαύτως ἀναμφιβολόν εἶνε, ὅτι ἐὰν τις τὴν ἱστορίαν τῶν παλαιῶν τούτων ἔσμων καὶ βαλλισμάτων παρακολουθῇ μέχρι τῶν πηγῶν αὐτῆς, τὸ χαρακτηριστικόν, δι' οὗ διακρίνονται ἀπὸ τῆς δημῶδους ποίησεως τῶν ἄλλων ἔθνων, θὰ τὸ εὖρη μᾶλλον ἀνόθευτον ἐν τοῖς σκωττικῶς ἢ ἐν τοῖς ἀγγλικῶς ποιήμασιν. Ἐπειδὴ ἐν Σκωτίᾳ ὁ γερμανικὸς τοῦ συναισθάνεσθαι τρόπος οὐδέποτε ἡλλοιώθη ὑπὸ τῶν Νορμαννῶν ἢ Γάλλων, ὅπως ἐν Ἀγγλίᾳ. Πλὴν τούτου οἱ Σκῶττοι ἀπὸ τῶν παλαιότατων χρόνων εἶχον ἴδιαν ἔθνικὴν μουσικὴν. Ἐψάλλον τὰ ἔσματα τῶν ἐπὶ ἔθνικῶν μελωδιῶν, ὁ μουσικὸς τῶν ὁποίων χαρακτήρ ἀκριβέστατα συνερῶνει πρὸς τὸν χαρακτήρα τῆς ἔθνικῆς αὐτῶν ποίησεως. Οἱ Ἀγγλοὶ φαίνεται ὅτι ἀνέκαθεν ἦσαν ὀλιγώτερον φιλόμουσοι. Οἱ πλείστοι τῶν minstrels, τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ περιπλανηθέντων, προήλθον ἐκ τῶν σκωττικῶν συνόρων. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται καὶ διὰ τί τὸ πλῆθος τῶν σκωττικῶν ἔσμων καὶ βαλλισμάτων, τὰ ὁποῖα κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας ἐκοπίσασαν νὰ συλλέξωσιν, εἶνε πολὺ μεγαλειότερον ἢ ὁ ἀριθμὸς ὁμοίων ἀρχαίων ἔσμων ἐν ἀγγλικῇ γεγραμμένῳ γλῶσσῃ.

Τοιοῦτον θησαυρὸν ἀρχαίων ἔσμων τοῦ συναισθάνεσθαι, ὁποῖος εἶνε ὁ τῶν Σκῶττων, οὐδὲν ἄλλο ἔθνος ἔχει: Ἐκ τῆς καρδίας παρήλασαντα, ἐθουσιώδη καὶ ὅμως ἀπλὰ ὡς αὐτὴ ἡ φύσις, λαλοῦσιν ἀμέσως πρὸς τὴν καρδίαν καὶ καταγοητεύουσι διὰ τῆς συγκινητικῆς αὐτῶν φυσικότητος. Οὐδέποτε ἐλάλησεν ἡ ἀγάπη πειστικώτερον γλῶσσαν, ἢ ἐν τοῖς ἔσμασι τούτοις. Ὁ πόθος δὲν ἀρορμᾷ ἐν αὐτοῖς ὡς ἐν τοῖς ἱπποτικῶς ποιήμασι, δὲν μάχεται ὅπως ἐν τούτοις, περὶ φυσικῆς ἀταπαρνησίας. Βαίνει ἐπὶ τῆς εὐθείας ὁδοῦ τῆς φύσεως, ἀλλὰ μετὰ τῆς ἀξιεράστου τρυφερότητος ἀποβλέπει δὲ εἰς τὴν βαθυτάτην καὶ οὐ μόνον σαρκικὴν μετὰ τῆς ἐρωμένης ἔνωσιν. Τὸ παράπονον μεταβάλλεται εἰς στεναγμὸν ἐκ τοῦ βάθους τῶν στερῶν ἀναρχόμενον, δὲν περιφρονεῖ ὅμως καὶ τὴν παραγορίαν χαριέστες τινὸς παιδιᾶς τῶν ἰδεῶν ἐν τῷ ἔσματι. Δὲν ἐχρηιάζεται πολὺ ἐρευρετικόν πνεῦμα διὰ νὰ ποιηθῶσι τοιαῦτα ποιήματα καὶ ὅμως εἶνε σχεδὸν ἀμίμητα. Ἐν πάσῃ γραμμῇ ἀναθρώσκουσι τὰ ἐκλιπόντα ἦθη τοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον δὲν ἐγίνωσκεν ἀκόμη τότε

τὴν πολυτέλειαν τῆς μεσημβρινῆς Εὐρώπης καὶ συνήγου ἀγροτικὴν αὐτάρκειαν μετὰ πατριωτικῆς ἀνδρίας. Ἀλλὰ καὶ ἐν κοινῶς ἔσμασιν ἐξεχούθη ὁ χαρακτήρ τῶν Σκῶττων. Τοιαῦτα ἔσματα εὐρίσκονται ἐν ταῖς συλλογαῖς οὐχὶ ὀλιγώτερα τῶν σοβαρῶν καὶ μελαγχολικῶν.

Τὰ ἀρχαῖα ἀγγλικά ἔσματα ἀπὸ τοῦ ΙΕ' αἰῶνος ὅσον ὅμοια καὶ ἂν εἶνε πρὸς τὰ σκωττικά, δὲν πρέπει νὰ ὀνομασθῶσιν ἀπομιμήσεις τούτων. Ὁ αὐτὸς τρόπος τοῦ συναισθάνεσθαι καὶ ποιεῖν, ἔδωκε τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὰ αὐτὰ θέματα εἰς τὸ δημῶδες ἔσμα ἐν τῇ βορείᾳ Ἀγγλίᾳ καὶ τῇ μεσημβρινῇ Σκωτίᾳ. Ἀλλ' ἡ ὀρασιότατη ἐποχὴ τῆς ἀγγλικῆς ἔσμητικῆς ποίησεως ἀρχεται ἀπὸ τοῦ ΙΣ' αἰῶνος. Οὕτω μετὰ τῶν ἀγγλικῶν δημοτικῶν ἔσμων τοῦ πρώτου τετάρτου τοῦ ΙΣ' αἰῶνος ὑπάρχουσι τινὰ τὰ ὁποῖα ἀνήκουσιν ἐν τοῖς καλλίστοις τῶν ὅσα τὸ ποιητικὸν πνεῦμα ἐδημιούργησεν ἐν μεγίστῃ ἀγνότητι ὄρους, ἀπλῆς φυσικότητος καὶ ἀφελοῦς συναισθάνεσθαι, ὁποῖον εἶνε τὸ περίφημον ἀμοιβῶν ἔσμα τῆς Καστανῆς Κοπέλλας.

Ὅπως τὰ καθ' αὐτὸ ἔσματα, οὕτω καὶ τὰ βαλλίσματα τῶν Ἀγγλῶν καὶ Σκῶττων ἐκ τοῦ ΙΕ' καὶ τοῦ πρώτου τετάρτου τοῦ ΙΣ' αἰῶνος εἶνε κατὰ μέρος κοινὰ καὶ τῶν δύο ἔθνων. Οἱ Ἀγγλοὶ καὶ Σκῶττοι minstrels συνηγωνίζοντο πρὸς ἀλλήλους. Πολλὰ τῶν βαλλισμάτων αὐτῶν μετέβαινον ἀπὸ τῆς σκωττικῆς διαλέκτου εἰς τὴν ἀγγλικὴν, ἢ ἐκ ταύτης εἰς ἐκείνην. Ἐπὶ τῶν συνόρων μετὰ τὴν Ἀγγλίαν καὶ Σκωτίας (on the scottish border), τὴν καθ' αὐτὴν πατρίδα τῶν ἠρωϊκῶν βαλλισμάτων ἡμετέρων τῶν ἔθνων τὸ αὐτὸ γεγονός, ἴδιον ἔθνος ἀνερέρετο εἰς τὰς ἀδικόπους εἰριδὰς μετὰ τὴν Ἀγγλίαν καὶ Σκωτίαν ἱπποτῶν, ἐψάλλετο συνήθως συγχρόνως ὑπὸ τῶν Σκῶττων καὶ Ἀγγλῶν μινστρελς, ἀλλὰ μετὰ διαμαχομένου πατριωτισμοῦ. Οἱ Ἀγγλοὶ νικῶντες ἠμνοῦσι τὴν ἀγγλικὴν ἀνδρίαν οἱ Σκῶττοι ψάλλουσιν ἐπ' εὐνοίᾳ τῶν ἐδικῶν τῶν ἱπποτῶν.

Τὰ πλείστα τῶν βαλλισμάτων τούτων εἶχον ἀληθῆ γεγονότα εἰς ὑπόθεσις, ἴδιον ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν ἱπποτῶν, οἷοι ὁ Δούγλας, ὁ Μοντιμερῦ καὶ Πέρσυ. Ὅ,τι διηγρεῖτο ἐν λαϊκῶν ἀνέκδοτον περὶ τῶν οἰκῶν τούτων μετεμορφοῦτο ὑπὸ τῶν μινστρελς εἰς ποίημα, τὸ ὁποῖον μόνον κατὰ τὴν ποιητικὴν περικόσμησιν ἀπέχετο τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας. Ἐν ἄλλαις περιστάσεσι φαίνεται ὅτι συνεκεράννουν ἀληθῆ καὶ ἐξευρημένα γεγονότα διὰ νὰ δώσουν εἰς τὰ πρῶτα ποιητικῶν ἐνδιαφέρον. Τὸ φρικῶδες καὶ μελαγχολικόν τῶν πλείστων τούτων βαλλισμάτων ἐνυπῆρχε κατὰ μέρος ἐν τῇ φύσει αὐτῆ τῶν γεγονότων, ἐν μέρει ἀπετέλει τὸν χαρακτήρα αὐτοῦ τοῦ εἶδους τῆς ποίησεως, ἡ ὁποία παρὰ τῷ λαῷ ἐπέχετο τὴν θέσιν τῆς τραγωδίας. Ὅτι ὅμως ὁ μελαγχολικὸς τόνος δὲν ἀνήκει εἰς τὴν οὐσίαν αὐτῆ τῶν παλαιῶν σκωττικῶν καὶ ἀγγλικῶν βαλλισμάτων ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ πλῆθους κοινῶν τοιοῦτων, τὰ ὁποῖα ἔθνη ἐν τῇ ἀγγλικῇ, ἀλλ' ἐν τῇ σκωττικῇ φιλολογίᾳ εἶνε ὡσαύτως παλαιά, ἐν μέρει δὲ καὶ παλαιότερα ἢ πολλὰ τῶν σωζομένων σοβαρῶν καὶ τραγικῶν.

<sup>1</sup> Ἴδε σελ. 54.

Πιθανῶς τὸ ἱστορικὸν βάλλισμα εἶνε ἡ πηγή πάντων τῶν ἄλλων ποιημάτων τοῦ εἴδους τούτου ἐν τε τῇ σκωττικῇ καὶ τῇ ἀγγλικῇ φιλολογίᾳ. Ἐκτός δὲ τῶν ἱστορικῶν βαλλισμάτων, τῶν παιδικῶς μυθῶδων καὶ τῶν ἡρωϊκῶν, πάντα τὰ λοιπὰ ποιήματα τοιοῦτου εἴδους ἐν τῇ ἀγγλικῇ καὶ σκωττικῇ φιλολογίᾳ φαίνονται ὄντα καταγωγῆς μεταγενεστεράς.

Ὅπως καὶ ἀνωτέρω ὑπεδείξαμεν, τὰ παλαιότερα τῶν Ἀγγλῶν καὶ Σκωττῶν βαλλισματα εἶνε τὰ ἡρωϊκά, ὑποθέσεις τῶν ὁποίων εἶνε αἱ διενέξεις τῶν ἰπποτῶν ἐπὶ τῶν συνόρων. Ὡς παράδειγμα τοιοῦτου βαλλισματος παραθέτομεν ἐνταῦθα τὸ Κυνήγιον Τσεβου. Τὸ περίεργον τοῦτο μνημεῖον, λέγει ὁ Πέρσου, ἐτυπώθη ἐξ ἀρχαίου χειρογράφου. Τὸ χειρόγραφον ἐνέχει τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ, Ριχάρδου Σήλ, τὸν ὁποῖόν τινες ἀκρίτως ἐξέλαβον ὡς τὸν περὶ τὰ 1588 ζήσαντα Ρ. Σήλ. Ὁ ἐξετάζων ὁμως τὸν βαθμὸν τῆς γλώσσης καὶ τὰ ἰδιώματα τῶν ἀρχαίων βαλλισμάτων, θὰ βεβαιωθῇ ὅτι τοῦτο εἶνε προτὸν παλαιότερου ποιητοῦ. Τῷ ὄντι δὲ εὐρίσκεται μεταξὺ πολῶν ἀρχαίων ἡμαθῶν, ἐν παλαιῷ βιβλίῳ, ὀνομαζομένῳ Τὸ παράπονον τῆς Σκωτίας (φυλλ. 42) ὑπὸ τὸν τίτλον Τὸ κηνήριον τῆς Τσεβέτης. Τὸ ὄψος καὶ ἡ ὀρθογραφία τοῦ ποιήματος τούτου δὲν ἐπιτρέπουν νὰ τὸ θεωρήσωμεν μεταγενέστερον τῶν χρόνων Ἐρρίκου τοῦ Σ' 1421—1471. Ἴδου τὸ βάλλισμα:

Ληστής ὁ Περσῆς ἀπὸ Νορθχαμπερλάνδ καὶ τάξει ἔς τὸν ἴδιον θεὸν ἓνα τέμα· ἔς τοῦ Τσίβιατ τὰ ὄρη θὰ πάη κυνηγός, σὲ τρεῖς μέρες μέσθ, ἓνα σύντομον πρῶμακ. Κι' αὐτὸ γὰρ τὸ πείσμα τοῦ ἀνδρείου Δουγλῆ, καὶ ὄλων πῶν θῆρων ἀντάμα.

Τὰ λάφια τοῦ Τσίβιατ, λαλεῖ, τὰ παχέια θὰ σκοτώσῃ καὶ ὄλα μαζί θὰ τὰ πάη. Ἐ τὴν πίστη μου, λέγει ὁ ἀνδρείος Δουγλῆς, αὐτὴ δὲν σοῦ κἄμω τὴν χῆρι!

Τότε βγαίνει ὁ Περσῆς εἰς τὸ Μχαποριὸν μετὰ πολλὰ ἔς τὸ πλεῦρον παλληκάρια Πεντακοσία καὶ χίλια ἀπὸ τρεῖς διαλεγτῆς ἐπαρχίας, εἰς τὰ χεῖρα κρατοῦν τὰ δοῦξάρια.

Τοῦτο εἶχε γενεῖ μιὰ δευτέρα προῖ, πῶς ἀπὸ τότες πατιένται τοῦ Τσίβιατ οἱ βράχοι. Μεταννοῦναι τ' ἀγέννητο ἀκόμα παιδί· συμφορὰ ἦτο καὶ λύπη μονάχη.

Μέσ' ἔς τὰ ὄρη γοιμοῦν τὰ πυκνὰ οἱ κυνηγοί, νὰ σηκώσουν κυνήγια τοὺς στέλλαι. Ἐ τὰ λειβάδια οἱ τοῖτόταις γυροῦν πετχητοί, μετὰ μάλα ἔς τὰ χεῖρα τοὺς βέλη.

Βγαίνουν ἔτσι ἔς τὰ ὄρη τ' ἀγρίμια γοργὰ ἀπὸ ὄλα τὰ γῦρω λειβάδια· ἔς τὰ λαγκάδια γλυστροῦν γυμνασμένα σκυλιὰ νὰ σκοτώσουνε λάφια, ζαρκάδια.

Πὰ ἔς τοῦ Τσίβιατ τοὺς λόρους ἔχουν γενῖ ὄλ' αὐτὰ, ἐνωρίς καὶ προῖ μιὰ δευτέρα. Πάνω κάτω ἐκεῖ πρὸς τὸ γῶμα κοντὰ κατὸ λάφια σκοτώσαν καὶ πέρα.

Μιὰ τρομπέτα φυσάει ἔς τ' ἀψηλὰ τὰ βουνά, ἀπὸ χίλιες μεριές οἱ συντρόφοι τοῦ βγαίνου. Ἐ τὸ λειβάδι κατέθηκε τότε ὁ Περσῆς τὸσα λάφια νὰ ἰδῇ πῶς πεθαίνουν.

Ἐπόσχεσι μ' ἔδωκε Δούγλας, λαλεῖ, δῶ μ' ἐμένα μαζί ν' ἀνταμώσῃ. Μὰ πῶς δὲν θὰ φανῇ τὸ ἐγνώριζα ἐγώ. Μεγάλῳ ὁ Περσῆς τὸν ὄρκο ἔχει δώσει.

Ἐ τὰ στερνὰ ἓνας νιὸς ἀπ' τὸ Νορθχαμπερλάνδ μετὰ τὸ χεῖρι ψηλὰ καὶ κοντὰ τοὺς κοιτάζει· Τὸν ἀνδρείο τὸν Δούγλα πῶς φθάνει τήρῃ, μετὰ πολλὴ συντροφιά πλησιάζει.

Μετὰ κοντάρια κ' οἱ δύο, μετὰ πελέκια βαρεῖα, φοβερὸ τότε θέαμα ἐγένη. Πιὸ σκληροῦς εἰς τὸ χεῖρι, σκληροῦς ἔς τὴν καρδίαν, δὲν εἶχεν ἡ Χριστιανιστῆν.

Δυὸ χιλιάδες κοντάρια ἔχει ὁ Δούγλας μαζί, ὄλο ἀνδρες γερὸι καὶ μεγάλοι. Ἐνενηθῆκαν ἔς τὴν γῶμα πῶς τὸν Τονάτῳ κινῆ, πῶς ἔχει σύντομον τὴν Τιδιδάλη.

Παριταίστε τὰ λάφια, λαλεῖ, τὰ νεκρά, ἔς τὰ δοῦξάρια καθέννας τὸν νοῦν τοῦ νὰ βάλῃ, ἀπὸ τότε πῶς ἔχει καθέννας γεννηθῇ, τέτοια ἀνάγκη δὲν εἶδε μεγάλη.

Πὰ ἔς τὸ ἔτι τοῦ ὁ Δούγλας, ὁ παλληκάρης, μπρὸς σὲ τὸσους συντρόφους προβαίνει, τ' ἀρομάτῃ τοῦ γυαλιζοῦν ὡσάν ἀστραπῆς· ἀνδρείότερος πῶς ἔχει γενεῖ!

Γιὰ εἶπετε ποιοὶ εἶσθε σεῖς, τοὺς λαλεῖ, τίνας εἶσασι' ἐργάται! Ποῖος σὲς ἔδωκεν ἄδεια ἔς τὸ Τσίβιατ ἔδω δίχως γνώμη μου νὰ κυνηγῆτε!

Δὲν σὲ λέμε ποιοὶ εἶμασθε, λέγει ὁ Περσῆς, ὅπου δευτέρος δὲν θὲ νὰ μείνῃ. Δὲν σὲ λέμε ποιοὶ εἶμασθ' ἐμεῖς, τοῦ ἀπαντῆ, μήδ' ὄλους μας ποῖος διευθύνει. Μὰ κυνήγι θὰ κἄμωμε ἐδῶ ἔς τὰ βουνά, κί ἄς προσμένῃς ἐσὺ κ' οἱ συντρόφοι σ' ἐκείνοι.

Τὰ πιὸ παχέια λάφια ἔς τὸ Τσίβιατ ἐδῶ σκοτωμένα τὰ παίρνει νὰ πάη. Τότε ἀνδρείος ὁ Δούγλας, ἔς τὸ θεὸν μου ἀπαντῆ, ἢ σὺ μένα, ἢ ἐγὼ θὰ σὲ φάγω!

Τὸτ' ἀνδρείος ὁ Περσῆς λαλεῖ ἄλλη μιὰ, συντυχίνει ἔς τὸν Πέρση καὶ πάλι. Νὰ σκοτώσω ὄλα τούτα τ' ἀθῶα παιδιὰ, συμφορὰ θεὰν ἦταν μεγάλη.

Ὅμως Πέρση, ἂν καὶ ἦσαι ὁ ἐξορίστος σου, κ' ἐγὼ κῆμας ἔς τὴν γῶμα πῶς τὴν δικήν μου, τοὺς ἀνθρώπους μας ἄφες νὰ πᾶν ἔς τὴν μεριά, κ' ἔλα μόνος μετρήσου μαζί μου.

Ἐ τὸ κεφάλι τοῦ ὄργῃ, λέγει ὁ Περσῆς, αὐτοῦ, ὅπου ὄχι θὰ πῆ ἐδῶ πέρα. Μὰ τὴν πίστη μου, Δούγλα ἀνδρείε, λαλεῖ, δὲν ζῆς ἄλλη ἀπ' αὐτὴ τὴν ἡμέρα.

Ἐ τὴν Ἀγγλίαν, Σκωττίαν, μήδε ἔς τὴν Φραγκίαν, μήτε ἀπ' ἄλλης γυναικῆς μιὰ γέννα, μ' ἂν ἡ Τύχη βοηθήσῃ αὐτὴν μοῦ γενῇ, ἐχτυπηθῆκεν ἓνας πρὸς ἓνα.

Τότε λέγει ἓνας νιὸς ἀπὸ τὸ Νορθχαμπερλάνδ ἔς τὴν Ἀγγλίαν ποτὲ λόγος δὲν θὲ νὰ γείνη, νὰ γνωρίσῃ δὲν πρέπει ποτὲ ὁ βασιλικὸς φοβερὸν ἂν αὐτὴ κατασχῶνῃ.

Εἶσθε λόρδοι μεγάλοι θεοῦ καὶ οἱ δύο, τὸν ἀπὸ μου φτοχὸν μὰ εὐγενῆ ὀνομάζω. Νὰ χτυπιέτ' ἀρχηγὸς μου ποτὲ δὲν βασιπῶ καὶ νὰ στέκωμ' ἐγὼ νὰ κοιτάζω. Ὅταν ὁμως τὸ πῶ — νὰ τραβῆζω σπαθί μετὰ καρδίαν καὶ μετὰ χεῖρι γερὰ θὰ χτυπήσω.

Ἄχ, αὐτὴ τὴν ἡμέρα ἄχ, αὐτὴ τὴν φοικτὴν, πρῶτο μέρος ἐδῶ θὰ τὸ κλείσω. Δι' αὐτὸ τὸ κυνήγι ἔχω ἀκόμη πολλὰ, μὰ ἐκεῖνα θαλθῶν περὶ πίσω.

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ποιητὴς. Ἡμεῖς ὁμως φρονούμεν ὅτι περιττὸν θὰ ἦτο νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα καὶ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ποιήματός του, πολὺ σφαιροτενέστερον ἄλλως.

Ἡ γενικὴ μάχη δὲν περιλαμβάνεται. Κατὰ δὲ τὴν σύγκρουσιν, ἐκ τῶν χιλίων πεντακοσίων Ἀγγλῶν τοσούτων δὲν ὑπελείφθησαν εἰμὴ πενήτηντα τρεῖς· ἐκ δὲ τῶν δύο χιλιάδων Σκωττῶν μόνον τρεῖς καὶ ἐξήκοντα. Καὶ ἐφόρευσε μὲν ὁ Περσῆς τὸν Δούγλα, ἀλλὰ τὸν ἀρχηγὸν αὐτοῦ ἐξεδικήθη εἰς τῶν στρατιωτῶν τοῦ ἀποκτείνας τὸν φονέα.

Ὡς πρὸς τὸ ἀνώμαλον τοῦ ῥυθμοῦ καὶ τὴν ἀταξίαν τοῦ μέτρου, παρατηρῶ ὅτι ἐπιτηδῆς ἐμιμήθη τὸ πρωτότυπον διὰ νὰ δώσῃ ἀκριβῆ αὐτοῦ ἰδέαν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μου.

(Ἐπεταὶ συνέχεια) Γ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

### ΣΚΗΝΑΙ ΤΟΥ ΝΕΑΝΙΚΟΥ ΒΙΟΥ<sup>1</sup>

ἑπὶ Ἐρρ. Μίχαετ, κατὰ μετάφ. Ἐ. J. Ροῦδου

#### ΤΟ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΝ ΔΕΙΠΝΟΝ

Μεταβάς τὴν ἐπιούσαν εἰς τοῦ συμβολαιογράφου καὶ ἀκροασθεῖς τὴν λογοδοσίαν του μετ' ἱκανῆς ἀδιαφορίας, τὸν παρεκάλει νὰ μεταβιβάσῃ τὴν πληρεξουσιότητά του εἰς τὸν διάδοχόν του μετὰ τῆς συστάσεως νὰ μὴ τὸν ἀναζητήσῃ εἰς τὸ ἐξῆς δι' οὐδένα λόγον ὑπὸ τὸ ἀληθὲς αὐτοῦ ὄνομα.

Δὲν ἐπιθυμεῖτε νὰ λάβετε ὀλίγα χρήματα; ἠρώτησεν ὁ συμβολαιογράφος τὸν ιδιότροπον αὐτοῦ πελάτην.

Τί νὰ τὰ κἄμω; κερδίζω ὅσα μὲ χρειάζονται, ἀπήνησεν ὁ Οὐλρίχος ἀποχαριετῶν τὸν συμβολαιογράφον.

Ἀπαλλαγείς πάσης ὀχληρᾶς φροντίδος ἐπέστρεψε πολὺ ἡσυχώτερος νὰ ἐπανεύρῃ τὴν Ροζίναν. Ἄλλ' ἡ ἡρεμὸς ἐκείνη εὐδαιμονία δὲν ἐμελλε δυστυχῶς νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ. Μετὰ τινὰς τῶ ὄντι ἐβδόμαδας τὸ μηχανουργεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχε θέσιν ἐργοστασιάρχου, ἠναγκάσθη ἐκ τῆς ἐπελθούσης ἐμπορικῆς κρίσεως νὰ διακόψῃ τὰς πληρωμὰς καὶ τὰς ἐργασίας του. Ὁ Οὐλρίχος ἔσπευσε νὰ ζητήσῃ ἄλλην θέσιν, ἔστω καὶ ἀπλοῦ ἐργάτου. Ἄλλ' ἡ κρίσις

<sup>1</sup> Ἰδε σελ. 59

ἐπετείνετο καὶ ἀντὶ νὰ προσλαμβάνωσι καὶ ἄλλους ἠναγκάζοντο οἱ καταστηματαρχαὶ ν' ἀποπέμψωσιν ἱκανὸν ἀριθμὸν τῶν πρὶν ἐργατῶν. Ὁ ὑπερεκατομμυριούχος Οὐλρίχος, οὐδαμῶς δυνηθεὶς νὰ εὕρῃ ἐργασίαν ἐγνώρισεν τότε τὴν ἀπαισίαν καταναγκαστικὴν ἀργίαν τῶν ἐργαζομένων, διὰ τοὺς ὁποίους ἡ ἀνάπαυσις εἶναι συνώνυμος τῆς πείνης. Ἡ Ροζίνα ἐν τούτοις ἐφαίνετο ἀπὸ τινος χρόνου εἰπέρ ποτε εὐθυμὸς καὶ ζωηρὰ, καίτοι ἠναγκασμένη νὰ ἐργάζεται τέσσαρας ὥρας περισσότερον τὴν ἡμέραν. Χάρις εἰς τὴν πρόσθετον ταύτην ἐργασίαν τὸ νέον ζεῦγος ἠδυνήθη νὰ ζῆσῃ ἓνα ἀκόμη μῆνα, χωρὶς νὰ ἐλαττωθῇ κατὰ πολὺ ἡ εὐτυχία του ἐκ τῆς ἐνδείας.

Μετ' ὀλίγον ὁμως ἐπῆλθεν ἡ στέρησις καὶ τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων καὶ πλειστάκις ἠναγκάσθη ἡ Ροζίνα νὰ μεταβῇ περὶ λύγων ἀράς, ἐκλέγουσα τὰς ἐρήμους ὁδοὺς, εἰς τὰ καταγῶγια τῶν μικροτοκογύφων, πρὸς τοὺς ὁποίους ὠθεῖ τὸ πρῶτον φύσημα τοῦ χειμῶνος τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους, τοὺς ἠναγκασμένους νὰ δανεισθῶσι ἐπὶ ἐνεχῶρῳ τὸ ἀντίτιμον τοῦ πενηροῦ αὐτῶν δειπνοῦ καὶ τοῦ δεματίου ὑγρῶν κωσσοῦλων, τῶν παρεχόντων ὀλίγην θερμότητα καὶ πολὺν καπνόν. Τὰ πλείστα τῶν ἐνδυμάτων τοῦ νέου ζεύγους μετετέθησαν οὕτω ἀπὸ τῆς ἱματιοθήκης εἰς τὰ καρφία τῶν ἐνεχυροδανειστῶν. Τὸ δὲ περίεργον εἶναι, ὅτι καὶ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ὁ Οὐλρίχος ἐπάσχε μὲν βλέπων τὴν πτωγίην Ροζίναν ἀπεργουμένην κατὰ τὰς παγεράς ἡμιγλώδεις πρωίας τοῦ χειμῶνος εἰς τὸ ἐργοστάσιον μετὰ παμπάλιον ταίτινον φόρεμα, τὸ μόνον τὸ ὁποῖον τῆς ἀπέμενεν, ἀφ' ἑτέρου ὁμως ἠσθάνετο εἰδὸς τι ἐργασιατικῆς ἠδονῆς, καταμετρῶν τὴν ἔκτασιν τῆς ἀφοσιώσεως αὐτῆς διὰ τῶν στέρησεων, τὰς ὁποίας ὑπέμενεν ἀγογγύστως.

Ἐσπέραν τινά, ἐνῶ ἐπέστρεφε μετ' αὐτῆς ἐκ τοῦ ἐργοσταρίου ὅπου μετέβαινε καθ' ἑκάστην νὰ τὴν ζητήσῃ, ἤκουσε δύο γυναῖκας, τὰς ὁποίας ἀνεγνώρισε ἐκ τῆς πολυτελοῦς ἀλλὰ καὶ κἄπως ἀπειροκάλου αὐτῶν περιβολῆς ὡς κοκότας δευτέρας τάξεως, νὰ σκώπτωσι τὴν ἐνδυμασίαν τῆς Ροζίνας:

Κύτταζε ἐκεῖ, ἔλεγεν ἡ μία ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν σύντροφόν της, κύτταζε πρωτότυπον συρμόν, ταίτινον φόρεμα τὸν Ἰανουάριον!

Ἀκόμη πλέον πρωτότυπος εἶναι, ἀπεκρίθη ἡ ἄλλη, ὁ ψάθινος πῖλος, τὸν ὁποῖον ἡ κυρία αὐτὴ ἐβιάσθη πολὺ νὰ φορέσῃ.

Ἡ Ροζίνα ὑπεκρίθη ὅτι δὲν ἤκουσε τὸν διάλογον, ὁ δὲ Οὐλρίχος ἠρέσθη νὰ μειδιάσῃ περιφρονητικῶς. Ἄλλ' ὅταν εὐρέθησαν μόνον εἰς τὸ παγετῶδες αὐτῶν δωμάτιον κατελήρηθη ὑπὸ νευρικῆς ἐξάψεως, τῆς ὁποίας ἡ σφοδρότης ἐτρόμαξε τὴν σύντροφόν του, καίτοι συννηθισμένην εἰς τοιαύτας αἰσθηματικὰς ἐκρήξεις. Γονυπετήσας πρὸ αὐτῆς κατησπάζετο κλαίων τὸ ἐλεεινόν της ταίτινον φουστάνι.

Πτωγὴ μου Ροζίνα, ἔλεγεν, ὑποφέρεις πολὺ μαζί μου. Χθές καὶ σήμερον ἐκρύωνες ἐνδέχεται αὐρίον νὰ πεινάσῃς, ἐνῶ εὐκολον θὰ σὲ ἦτο νὰ εὕρης ἄλλαχού καλλιτέραν τύχην. Ἐχε ὀλίγην ὑπομονὴν καὶ θὰ ἰδῆς καὶ καλὰς ἡμέρας, φορέματα ἀπὸ βε-

λουδον και αδραμαντινα περιδερκια. αξίας πολυ κατωτέρας ενός μειδιάματός σου. Δεν θα βράπτης πλέον· αι χείρες σου δεν θα έχουν άλλην ένασχόλησιν παρά να προσφέρωνται εις τα φιλήματά μου.

Ταυτα λέγων ήτο αποφασισμένος να ζητήσει χρήματα από τον συμβολαιογράφον, προς τον οποίον μετέβη την επομένην πρωίαν. Ο διαδοχος του κ. Μορίνου, ειδοποιηθείς παρά τούτου περί των ιδιοτροπιών του πελάτου του δεν έβράνη πολυ εκπλαγείς όταν είδε τον κόμητα Ρούθρη βρεκκενδουτούνα.

— Κύριε, είπεν ο Ουλρίχος, έρχομαι να σας ζητήσω όλίγα χρήματα.

— Όσα θέλετε, κύριε Κόμη.

— Χρειάζομαι πεντακόσια φράγκα, απήντησεν ο Ουλρίχος.

Ο συμβολαιογράφος ήκουσε πέντε χιλιάδας και ανοίξας τό ταμειόν του έλαθεν εξ αυτού και παρέταξε πρό του Ουλρίχου πέντε χιλιοδραχμα χαρτονομίσματα.

— Με συγχωρείτε, Κύριε, δεν ήκούσατε καλά. Έζητησα μόνον πεντακόσια φράγκα.

Ο συμβολαιογράφος έλειδώσε και πάλιν τα χαρτονομίσματα και άντ' αυτών έμέτρησεν είκοσιπέντε ναπολεόνια, τα όποια έθεσεν ο Ουλρίχος μετά την υπογραφήν της αποδείξεως εις τό θυλάκιόν του.

Καθ' όδον όμως καταλήρη υπό διαταγμού και ήρχισε να μετανοή. Πως τω όντι να εξηγήση εις την Ροζίαν την κατοχήν τούτου ποσού, τό όποιον θα έφαινετο εις την δυστυχην εκείνην κόρην όλόκληρος περιουσία, αφού πλειστάκις έβεβαίωσεν αυτήν ότι έστερείτο παντός πόρου και παντός φίλου ίκανού να δανείση εις αυτόν εν μόνον πεντόφραγκον·

Η δυσχέρεια όμως της εξηγήσεως ήτο ευσημιος μόνον πρόφασις, ή δε αλήθης της μετανοίας άφορμή ήτο ο έγωισμός, ο συνυμωμένος μετά του δικαίου αυτού έρωτος προς την Ροζίαν. Ο Ουλρίχος κατεχόμενος υπό της μανίας να βασανίζη έκυτόν διά φαντασμάτων και να υποβάλη πάντα τα αισθήματά του εις ανάλυσιν άνηλεή, είχε παρατηρήσει ότι τον έρωτά του εξήπτε πρό πάντων της Ροζίνας όχι ή άπλή άνογη, αλλά και περιφρόνησις της πενίας. Εις τας έρόδους της κακής τύχης δεν άντέτασεν μελαγχολικην έγκαρτέρησιν, άλλ' εύθυμον άδιαφορίαν και τελείαν έλλειψιν προνοίας περί του άρτου της έπιούσης, την όποιαν δεν έχόρταινεν ο Ουλρίχος να θανατάξη και να λατρεύη.

Αφ' έτέρου όμως άνησυχει αυτόν ή ωχρότης του ισχυνοτέρου ήδη προσώπου της φίλης του, πολλάκις δ' ενόμισεν ότι και της φωνής αυτής ο τόνος ήρχισε ν' αλλάζωμεται· ο τόνος έχων ενίοτε άντήχασιν τινα μεταλλικην. Αι παρατηρήσεις αυται κατετάρασεν τον Ουλρίχον, φοβούμενον μή ή υπερβολική εκείνη ζωηρότης και εύθυμία ήτο τελευταία άνταλαμπή μελλοσθέντου λυγχιός. Η καρδιά του τότε έβραγγίζετο και ήσθάνετο φρίκην προς την έπιμονήν του να παρατείνη έκουσίως την οδυνηράν εκείνην κατάστασιν, προς ίκανοποίησιν όχι μόνον του έρωτος, αλλά και της φιλαυτίας του.

— Η διαγωγή μου, έλεγε καθ' έκυτόν, είναι

άχαρκατήριος. Έξακολουθώ να παίζω κωμωδιάν, ήτις δύναται να μεταβληθή εις δραμα θανατηφόρον. Την πτωχήν ταύτην κόρην προσφέρω ολοκαύτωμα εις τον έγωισμόν μου, παριστάμενος ως θεατής εις τό καθημερινόν αυτής μαρτύριον. Ένω τρέμει εκ του φόβου ή του πυρετού, έντροφώ έγώ εις τό μειδιάμά της, αναλογιζόμενος ότι εξ έρωτος προς έμέ υπομένει πάντα ταυτα. Αλλά τίς ή ανάγκη να περιμένω άκόμη, αφού έβεβαίωθην ότι με αγαπή ως έπόθησα ν' αγαπηθώ; Τό αισθήμα αυτής υπέβαλα εις πάσαν δοκιμασίαν και αυτήν την φοβερωτάτην της στερήσεως και της κακοπαθείας. Τι περισσότερον δύναμαι να επιθυμήσω; Αφου ο Μάρκος Γιλβέρτης ήτύχησε να εύρη τοιούτον άμωμον μαργαρίτην, διατί να μη τον προσφέρη εις τον κόμητα Ουλρίχον Ρούθρη; Ως ο Λινδβόρος πλανώμενος υπό τό ένδυμα πτωχού φοιτητού απήντησα και έγω άσυγκρίτως άνωτέραν της ιδιότητος της Ροζίαν. Καιρός ήδη είναι να τον μιμηθώ αποβάλλων τον μανδύαν, τον κρύπτοντα τον κόμητα Αλμαβίθαν. Και εν τούτοις διστάζω και παρατείνω άπάνθρωπον κωμωδιάν, χωρίς να σκέπτομαι τί θα γείνω αν χάσω την Ροζίαν. Αλλά διατί διστάζω;

Εις την έρώτησιν ταύτην απεκρίνετο φωνή εξερχόμενη εκ των άδύτων της ψυχής του.

— Διστάζεις διότι γνωρίζεις ότι εύθύς άμα έμολογήσης τίς είσαι εις την έρωμένην σου, ή άρχίσης πάλιν ν' άμφιβάλλης περί της είλικρινείας του έρωτός της. Ουδέποτε κατώρθωσες ν' άπαλλάξης την καρδιάν σου από τον ζυγόν της δυσπιστίας, ήτις θα εύρη τρόπον να σε πείση διά παντοίων σορισμάτων, ότι ή Ροζίνα σε αγαπή μόνον διά τό όνομα και τον πλουτόν σου, και ίσως θα σ' έγκατέλιπεν, αν δεν έπεδείκνυες ταυτα έγκαίριως. Και όχι μόνον τό παρόν θα φαρμακεύει ή ιδέα αυτή, αλλά και τό παρελθόν θ' άκαυρώσει ή ύποψία ότι ουδέποτε σε ήγάπησεν, άλλ' έπαίξε την κωμωδιάν του έρωτος, όπως σύ της πενίας, γνωρίζουσα από πολλού τίς είσαι. Τοιούτος είναι ο λόγος του διαταγμού σου.

Τό δε συμπέρασμα των σκέψεων τούτων ήτο τό εξής:

— Ο έρωσ της Ροζίνας απέμεινεν ο μόνος δεσμός διά του όποιου συνέχομαι προς την ζωήν. Την αγαπώ και πιστεύω ότι με αγαπή, διότι ουδένα έχει λόγον να ύποκρινεται έρωτα προς πτωχόν έργάτην. Αλλ' άμα αποκαλύψω εις αυτήν τίς είμαι, δεν θα δύναμαι πλέον να την αγαπώ ολοψύχως, διότι θ' άρχίσω άμέσως ν' άμφιβάλλω περί της είλικρινείας της.

Ένω τοιαυτα έσκέπτετο καθ' όδον ο Ουλρίχος, έμάστιζον τό πρόσωπόν του πυκναί νιφάδες χιόνος και έπνεε παγερώτερος ο χειμερινός βορράς. Κατ' εκείνην την στιγμήν έτεινεν εις αυτόν την χείρα πτωχή τις γραική κλαυθμορίζουσα:

— Λυπηθήτέ με, καλέ μου Κύριε, ή κόρη μου είναι άρρώστη, κρυώνει και πεινά.

— Η ταλκίπωρη Ροζίνα κρυώνει κ' εκείνη, έσκέρθη ο Ουλρίχος· ή σκέψις όμως αυτή δεν τον έκόλυσε να δώση εις την έπαίτιδα τα είκοσιπέντε

ναπολεόνια, τα όποια είχε λάθει παρά του συμβολαιογράφου.

Δύο ήμέρας έπειτα αι άνησυχιαί του Ουλρίχου περί της υγείας της φίλης του απεδείχθησαν βάσιμοι. Η Ροζίνα ήσθάνεσε βαρέως και ώδηγήθη υπ' αυτού εις τό νοσοκομείον.

Όταν επιστρέψας εύρέθη μόνος εις τό έρημον αυτού δωμάτιον, ή άπελπισία κατέβαλε τας δυνάμεις του εις τοιούτον βαθμόν, ώστε περιέπεσεν εις είδος τι ληθάργου, από του όποιου απέσπασεν αυτόν μετ' όλίγον ή οξύτης του πόνου. Εκ πάσης γωνίας του θαλάμου, του πρώην έπιπέδου εκείνου παραδείσου, ήγειρόντο ένθυμήσεις ύμνουσαι εν χορῳ την παρελθούσαν ευδαιμονίαν. Τα έπεισοδια της έρωτικῆς αυτού έποποιίας παρήλαυνον άλλεπάλληλα πρό των όφθαλμών του Ουλρίχου ως ένδάμματα μαγικῆς λυγχιός. Την Ροζίαν επανέβλεπε εύθυμον και σπρηγώσαν, με άσμα ή μειδιάμα εις τα χείλη, βηματίζουσαν άθουρώως περί αυτόν, διευθετούσαν τό δωμάτιον ή έτοιμαζούσαν τό λιτόν δείπνον τό όποιον συνέτρωγον παρά την έστίαν.

Έκαστον έπιπλον ή σκευός άνεκάλει εις την μνήμην του την χαράν την όποιαν έπροξήνησεν ή απόκτησις αυτού εις την πτωχήν κόρην. Οι άλλοι εκείνοι μαρτυρες της εύτυχίας των έφαινότο εύρόντες φωνήν διά να έρωτησωσιν αυτόν:

— Που είναι εκείνη ήτις μάς έπεριποιείτο; Τι έκαμες την καλήν σου φίλην;

— Δεν θα επιστρέψει πλέον, έλεγεν ο μικρός κληρέπτης, εκείνη ήτις μόνον διά σε έκαλωπίζετο και μόνον διά να σ' άρέση έζήτηι τας συμβουλάς μου; Όσάκις έστίλθωνε πρό έμού τας χρυσάς της τρίχας δεν είλεπα να της είπω: Είσαι εύμορφη, πτωχή μου κόρη· οι όφθαλμοί σου έχουν τό χρῶμα του άνεφέλου ουρανού και αι παρειάι σου των ρόδων αύτης του Μαΐου. Αντί ν' άσχημίζωσιν, κομοῦσι κάλλιον παρά αδραμαντες τους δακτύλους σου τα διηγούμενα την ριλοπονίαν σου στίγματα της βελόνης. Αλλά που είσαι και πότε θα επιστρέψεις;

— Που να ήναι, έλεγεν ή ίματιοθήκη, ή φιλόκαλος και οικονόμος κόρη, ήτις τόσον ήγάπα την τάξιν και κατώρθωνε να στολιζεται σχεδόν άνεξόδως; Υπήρξε καιρός, κατά τον όποιον ή καλή εκείνη νοικοκυρά μεγάλην ήσθάνετο χαράν τακτοποιούσα εις τα συτάρια μου τα όλίγα πράγματα, τα όποια ήρκουον να την καταστήσουν εύτυχη και ώραίαν. Αλλ' έπειτα ήλθον πονηραί ήμέραι και απεδήμησαν τό έν μετά τό άλλο και τό βραδωτόν σάλι, και τό μάλλινον φρέμα του χειμῶνος, και τό λευκόν από μουσελίαν, με τό όποιον μετέβαινε τό θέρος να κόψη άνθη εις τους λειμῶνας της Βιλλαδράης. Αντί τούτων ουδέν άλλο περιέχουν σήμεραν τα συτάρια μου παρά ίστους άράχνης και αποδείξεις ενεχειροδανειστών, διότι όλα της τα ένδύματα τα έδωκε, χωρίς να συλλογισθῆ ούτε την γυναικειαν φιλαρέσκειαν ούτε τό κρύον, διά να μη συναποθάνη μετ' αυτής ο φίλος της από την πείναν.

Φεύγων τους έλέγχους εκείνους, έξήλθεν εις τον εξώστην, αλλά και εκεί εύρεν μικράν έντός γάστρας πορτοκαλίαν, την όποιαν είχε προσφέρη την ήμέραν

του όνόματός της εις την Ροζίαν. Τό δυστυχές δενδρύλλιον σειόμενον υπό του παγερού άνέμου έψιθύριζε κ' εκείνο. «Που είναι εκείνη, εις την όποιαν με έδώρησες την έορτήν της; Πρέπει ν' απέθανεν ή να ήναι πολυ άρρώστη, αφού πρώτην φοράν με άφηκε να ξενυχτίσω εις τον ψυχρόν τούτον εξώστην, όπου με έσκέπασε με άσπρον σάβανον τό χιόνι. Χθες τό πρώτ' με έφεραν εδώ, διότι είχαν όλίγον ήλιον, ενῶ δεν υπήρχε καθόλου πυρ εις την έστίαν. Αλλά διατί έλησμόνησε να με στεγάση την νύκτα, εκείνη ήτις τόσον με ήγάπα και έπερίμενε τόσον άνυπομόνως τα έκρινά μου άνθη; Αλλά τό ψυχος με έφόνευσε και δεν θ' άνθίσω πλέον. Η χλιαρά αύρα της ανοίξεως δεν θα εύρει να θωπεύση παρά τα ξηρά μου φύλλα και τους νεκρούς μου κλάδους».

Αι άναμνήσεις αυται κατεδείκνυον εις τον Ουλρίχον την έλεισιότητα των σορισμάτων, διά των όποιων είχε ζητήσει να συγκαλύψη τον άσπλαγγχον αυτού έγωισμόν.

— Ημην τρελλός, έκραξεν αποσπών τας τρίχας του. Η διαγωγή μου προς την πτωχήν εκείνην κόρην υπήρξεν όχι μόνον παράλογος, αλλά και θηριώδης. Τώρα κινδυνεύω να την χάσω και μετ' αυτής την νεότητα και την εύτυχίαν, την όποιαν με είχε αποδώσει διά της είλικρινούς αυτής άγάπης και της άφοσιώσεως μέχρι θανάτου. Αλλ' άδύνατον είναι ν' αποθάνη».

Ταυτα είπων έτρεξεν άπνευστεί εις του συμβολαιογράφου, τον όποιον εύρεν έτοιμαζόμενον να μεταβῆ εις έσπερίδα.

— Κύριε, είπεν εις αυτόν, οι λόγοι διά τους όποιους είχαν άποσυρθῆ από τον κόσμον δεν ισχύουσι πλέον, ώστε δύναμαι ν' αναλάβω τό όνομα και την περιουσίαν μου. Σας παρακαλώ λοιπόν να καταστήσετε όσον τό δυνατόν ταχύτερα διαθέσιμον τό κεφάλαιον, τό όποιον κατέθεσα εις χείρας του προκατόχου σας. Επί του παρόντος ποιον ποσόν δύνασθε να μου δώσετε;

— Ημπορώ να σας μετρήσω άμέσως είκοσιπέντε χιλιάδας φράγκα, απεκρίθη ο συμβολαιογράφος.

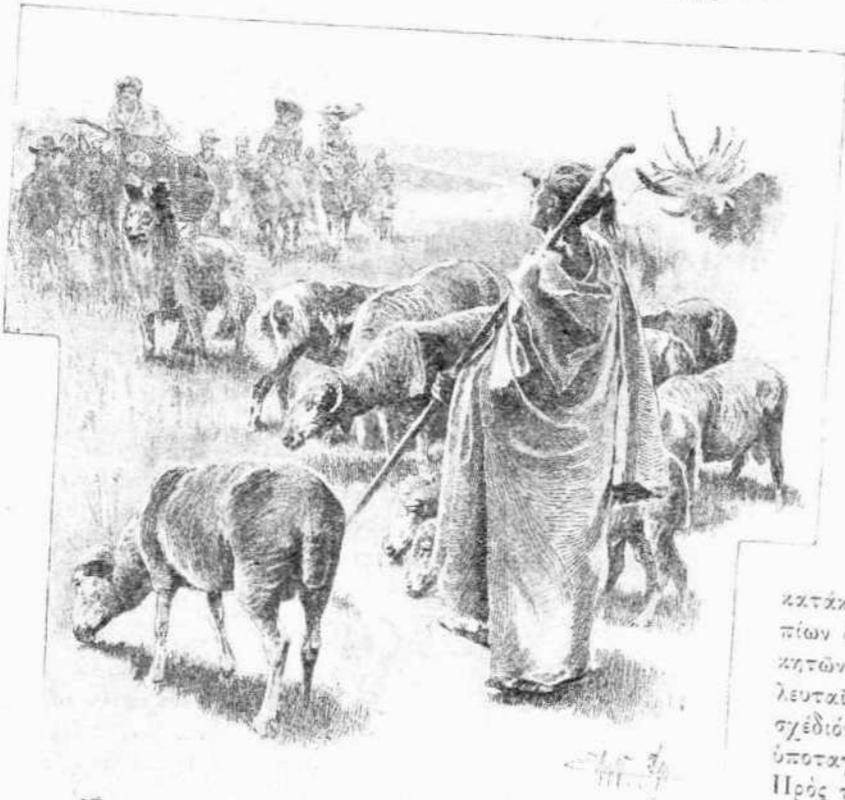
— Ταυτα άκουσί, δώσατέ μου να υπογράψω αποδείξιν της παραλαβῆς αυτών. Αλλ' έχω και χάριν τινα να σας ζητήσω.

— Είμαι ολοπρόθυμος εις τας διαταγάς σας.

— Πρέπει να με εύρετε έντός δύο ήμερών εύρύχωρον και αναπαυτικόν οικημα διά δύο ανθρώπους. Μη έχων καιρόν διαθέσιμον κατ' αυτάς, σας παρακαλώ πλην τούτου να αναθέσετε εις άνθρωπον της εμπιστοσύνης σας την φροντίδα να κομισθῶσιν εκεί τα αναγκαία έπιπλα, παραγγέλλοντες εις αυτόν να μη φεισθῆ χρημάτων διά να έτοιμασθῶσι τα πάντα εύπρεπώς και ταχέως.

— Πολυ καλά, κύριε Κόμη, αναλαμβάνω την ύποχρέωσιν να εκπτελώσω τας διαταγάς σας και να σας άναγγείλω τούτο έντός της ταχθείσης προθεσμίας.

(Έπειτα τό τέλος)



Βεδουίνος ποιμὴν

ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ ΚΑΡΧΗΔΟΝΑ

Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ

Μετὰ τὸ πρόγευμα περιπατήσαμεν ἐπὶ πολὺ κατὰ μῆκος τῆς παραλίας ἐν φαιδρᾷ παιδιᾷ. Ἡ σημερινὴ ὁμως ἀκτὴ δὲν εἶναι ἡ αὐτὴ καὶ ἡ ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Ἀννίβα καὶ τοῦ Ἀσδρούβα. Ἡ αἰωνίως δημιουργοῦσα καὶ ἀναπλάττουσα φύσις ἐπὶνευγε κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰ παράλια τῆς βορείου Ἀφρικῆς καὶ κυρίως τῆς νῦν ἡγεμονίας τῆς Τύνιδος ἐπαισθητᾶς μεταβολᾶς καὶ μετασχηματισμοῦς τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Ἡ Οὐτική π. χ. ἡ γνωστὴ καὶ ἐκ τῆς αὐτοκτονίας Κάτωνος τοῦ νεώτερου, ἦτο ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων ὀνομαστὴ παραθαλασσίαι πόλις ἔχουσα καὶ λιμένα, εἰς ὃν πολυάριθμα πλοῖα κατέπλεον, σήμερον δὲ κείται δύο ὥρας μακρὰν τῆς θαλάσσης. Ἔνεκα τῶν φυσικῶν αὐτῆς μετατροπῶν καὶ ἡ τοπογραφία τῆς ἀρχαίας Καρχηδόνος παρέχει πολλά τὰ ἀμείβωλα καὶ ἀβέβαια. Ἔστιν δὲ ὅλως ἀσθητὸς καὶ ἡ ὑπόθεσις, ὅτι ἀρχαίον τι οἰκοδόμημα πλησίον τῶν λιμένων συζόμενον εἶναι ὁ οἶκος τοῦ Ἀννίβα τὸ μόνον, ὅπερ συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς εἰκασίας ταύτης εἶναι ὅτι ὁ οἶκος αὗτος ἔκειτο παρὰ τὴν ἀγορὰν τὴν ἐγγυτάτα πρὸς τοὺς λιμένας. Πλησιάζομεν ἤδη πρὸς αὐτοὺς τοὺς λιμένας, αἵτινες ἄλλως ἀποτελοῦσι καὶ τὰ μόνα ἄξια λόγου συζόμενα λείψανα τῆς ἀρχαίας Καρχηδόνος. Δὲν εἶναι δὲ φυσικοὶ ἀλλὰ τεχνικῶς κατασκευασμένοι. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων λιμῶνων ἐπὶ γλώσσης τινὸς συνδεοῦσας αὐτοὺς ὑψοῦτο τὸ τεῖχος τῆς πόλεως· καὶ

1 Τίτλος ἰδίαι σελ. 56.

ἐκτός μὲν αὐτοῦ ἔκειτο ὁ ἐμπορικὸς λιμὴν ὁ φέρων πρὸς τὸ πέλαγος, ἐντός δὲ ὁ πολεμικὸς. Ὁ στόλος λοιπὸν τῶν Καρχηδονίων, ἵνα ἀναχθῆ εἰς τὸ πέλαγος, ὤφειλε πρῶτον τὴν πύλιν τοῦ τεῖχους καὶ εἶτα τὸν ἐμπορικὸν λιμένα νὰ διαπλεύσῃ. Ἡ περιοχὴ ἀμφοτέρων εἶναι μικρὰ καὶ ἀσημαντὸς δυσανάλογος πρὸς τὸ μέγεθος καὶ τὴν σημασίαν τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ πολεμικοῦ τε θαλασσοκράτορος Καρχηδόνας.

Ἡ κατοχὴ τῶν λιμῶνων τούτων ἦτο διὰ τοὺς Ῥωμαίους ἀπαραίτητος ὄρος πρὸς κατὰκτησιν αὐτῆς τῆς πόλεως. Σικιπίων ὁ νεώτερος, ὁ ἐγγόνος τῶν νικητῶν τοῦ Ἀννίβα διηύθυνε τὸ τελευταῖον τῆς πολιορκίας μέρος. Τὸ σχέδιόν του ἦτο νὰ ἐξανγκισθῆ εἰς ὑποταγὴν τὴν πόλιν διὰ τοῦ λιμοῦ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον ἀπέκλεισε πᾶν μέσον τροφοδοτήσεως κατὰ ξηρὰν, ἐπρομηθεύοντο ὁμως κατὰ θάλασσαν ἀκόμη οἱ Καρχηδόνιοι διὰ

τῶν πλοίων τῶν τὰ πρὸς τὸν βίον χρήσιμα καὶ τὰ πολεμικὰ ἐφόδια. Διὰ νὰ παρακωλύσῃ δὲ τοῦτο ὁ Σικιπίων οἰκοδόμησε μέγα καὶ ἰσχυρὸν πρόχωμα, ὅπερ ἀπὸ τινος ἄκρας ἐξετείετο πρὸς τὴν θάλασσαν. Καὶ τὸ πρῶτον μὲν ἐσκώπηον οἱ Καρχηδόνιοι τὸν Σικιπίων διὰ τὸ παράδοξον καὶ παιδαριῶδες φαινόμενον εἰς αὐτοὺς ἔργον, αὐταπατώμενοι ὅτι καὶ τῶρα οἱ Ῥωμαῖοι θὰ ἀστοχῆσαι τοῦ σκοποῦ των, ὡς καὶ ἄλλοτε πρότερον κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Αἰλυθαίου (τῆς νῦν Μαρσαίας), ὅτε μάτην ἐπεχείρησαν νὰ ἀποκλείσωσι δι' ἀλύσεων τὸν λιμένα. Ἡ Ῥωμαϊκὴ ὁμως ἐπιμονὴ ἐνίκησε τῶρα καὶ ἐντός ὀλίγου χρόνου ἰσχυρότατος λίθινος δακτύλιος σφιγκτὰ περιέκλεισε τὸν κόλπον τῆς Καρχηδόνος.

Δὲν ἀπέβαλον ὁμως οἱ Καρχηδόνιοι πᾶσαν ἐλπίδα καὶ μετὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ πολιορκητικοῦ τούτου ἔργου. Ἡ ἀνάγκη τέχνας κατεργάζετο. Ἡ ἀνεξάντλητος δὲ εἰς ἐπινοίας διάνοια αὐτῶν συνέλαβεν ἀμέσως δύο καταπληκτικὰ σχέδια σωτηρίας. Νέον στόλον ἐναυπήγησαν καὶ ἐνέωσαν νέαν ὁδὸν πρὸς τὴν θάλασσαν. Ἡ διπλῆ δὲ αὕτη ἡρωικὴ πρᾶξις ἀποτελεῖ ἐν τῶν μᾶλλον συγκινητικῶν ἐπεισοδίων τοῦ ἀπέλπιδος ἀγῶνος τῶν Καρχηδονίων. Ἐνδόν τοῦ προχώματος, τοῦ περικλειόντος τὸν λιμένα αὐτῶν, ἀφανεῖς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἐδημιούργησαν ἐν ὅλῃ των τῇ ἡρεμίᾳ νέον στόλον. Δὲν ἠδύνατο ὁμως νὰ ἐκπλεύσῃ διὰ τῆς συνήθους ὁδοῦ, διότι ὁ ἐμπορικὸς λιμὴν, δι' οὗ ὤφειλον νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τὸ πέλαγος, εἶχεν ἀπορραχθῆ διὰ τοῦ προτειγίσματος τοῦ Σικιπίωνος. Διέτρησαν λοιπὸν τὴν ἄκραν, τὴν ἀποχωρίζουσαν τὸν πολεμικὸν λιμένα ἀπὸ τῆς θαλάσσης, εἰς μέρος τι κείμενον ἀπωτέρω τοῦ Ῥω-

μαϊκοῦ προχώματος καὶ ἀνήχθη αἰφνης εἰς τὸ πέλαγος ὁ νεοπαγῆς στόλος αὐτῶν πρὸς μεγάλην ἐκπλήξιν τῶν Ῥωμαίων πολιορκητῶν. Ὁ πλοῦς ὁμως οὗτος ὠδήγηε αὐτοὺς εἰς τὸν θάνατον. Αἱ τριήρεις τῶν Καρχηδονίων ἐν μεγάλῃ σπουδῇ κατασκευασθεῖσαι καὶ ὑπὸ ἀγυμνάστων πληρωμάτων κατεργόμεναι δὲν ἠδύνατο νὰ ἀντιπαραταχθῶσι πρὸς τὰ ἰσχυρά, ἀρτίως ἐξοπλισμένα καὶ ἐκγεγυμνασμένα πληρώματα περιλαμβάνοντα Ῥωμαϊκὰ πλοῖα. Ἐν τῇ θαλάσῃ ἐκρίθη ἡ τύχη τῆς βασιλίδος τῆς θαλάσσης κατὰ τὴν ναυμαχίαν ταύτην, τὴν τελευταίαν τῶν Καρχηδονίων. Ἡττηθέντες δὲ ἄπαξ κατὰ θάλασσαν ὤφειλον νὰ ὑποκύψωσιν εἰς τὴν μοιραίαν καταστροφὴν. Τὸ τελευταῖον ὁμως τραῦμα, τὸ τοῦ θανάτου, ἔλαβον ἐν τῇ ξηρᾷ. Ἡ τελευταία φρικώδης σκηνὴ τῆς καταστροφῆς συνετελέσθη ἐν Βύρσῃ, πρὸς ἣν νῦν ἀνερχόμεθα. Βύρσα ἦτο ἡ ἀκρόπολις τῆς Καρχηδόνος, ἐν ἣ κῦτοκτόνησεν ὁ πρῶτος κατὰ τὸν μῦθον οἰκιστὴς τῆς Καρχηδόνος, ἡ Διδώ. Πιστὴ εἰς τὴν μνήμην τοῦ πρώτου συζύγου τῆς ἐπροτίμησε τὸν θάνατον ἢ νὰ συμμετάσχη τῆς νυμφικῆς παστάδος γείτονος τινὸς βασιλέως, ὅστις, κατὰ τὸν μῦθον ἐνοσεῖται, προσέφερεν εἰς αὐτὴν τὴν καρδίαν του καὶ τὸν θρόνον. Ἀποσυρθεῖσα εἰς τὰ βασιλεία τῆς τὰ ἐν τῇ Βύρσῃ ἀνήλθε τὴν πυρὰν καὶ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ τῆς διστρύφησε διὰ τοῦ ξίφους τὴν καρδίαν τῆς.



Εἶδη συγκοινωνίας

Ἐπὶ τῆς ἀρχαίας Καρχηδόνος τρεῖς ὁδοί, περιτειχόμεναι ὑπὸ πολυπόρων οἰκιῶν, ἔφερον πρὸς τὴν Βύρσαν, ἐπέστερε δὲ τὸν λόφον τούτον ὁ τοῦ Βήλου ναός, τὸ ἔθνηκον καὶ θρησκευτικὸν τοῦτο πᾶλλιδιον τῆς Καρχηδόνος. Ἀρ' οὐ ὁ Σικιπίων ἐξεπόρθησε τὴν ἔσω πόλιν καὶ ἰδίᾳ ἐκάστην οἰκίαν ἐδήλωσε, παρεδόθησαν δὲ εἰς αὐτὸν οἱ ἐπιζήσαντες, 50,000 περίπου, λιμώτοντες καὶ μέχρι θανάτου κειμηλιώτες, συνηθροίσθη-



Τὰ ἐποξέυγια

σαν εἰς Βύρσαν ὀλίγοις μόνον, τὰ τελευταῖα λείψανα τῶν προασπιστῶν τῆς Καρχηδόνος.

Ἐκεῖ ἠγωνίσθησαν τὸν τελευταῖον ἀγῶνα, ἐλπίζοντες ὅχι πλέον νὰ νικήσωσι ἀλλ' ἐπιθυμοῦντες μᾶλλον νὰ ἐξαγοράσωσι τὸν θάνατον ἀντὶ μεγάλων θυσιῶν. Ἄλλως δὲ καὶ ἡ ἐκούσια ὑποταγὴ δὲν ἠδύνατο νὰ σώσῃ αὐτοὺς ἀπὸ τῶν μαρτυρίων καὶ τοῦ μᾶλλον ἐπονειδίστου θανάτου τοῦ διὰ τῆς σταυρώσεως. Ὅσοι δὲ ἐκ τῶν μαχητῶν τούτων τῶν ἀγωνιζομένων τὸν ἀπέλιπα ἀγῶνα διέφυγον τὸ ξίφος τῶν Ῥωμαίων κατεστράφησαν ὑπὸ τῶν φλογῶν τοῦ ἐμπρησθέντος ναοῦ. Ὑπὸ τὰ καπνίζοντα αὐτὰ ἐρείπια ἐτάφησαν οἱ τελευταῖοι τῶν εὐγενῶν οἰκῶν τῆς Καρχηδόνος, πλὴν τοῦ Ἀσδρούβα, ὅστις ὑπῆρξε μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ ψυχὴ τῶν ἀγωνιζομένων. Ἡτομολήσῃ τὴν τελευταίαν στιγμὴν πρὸς τὸν Σικιπίωνα, ἀπὸ τοῦ ναοῦ δὲ τοῦ Βιάλ οἱ συναγωνισταὶ του καὶ ἡ σύζυγός του εἶδον αὐτὸν κείμενον εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ῥωμαίου νικητοῦ. Μάτην παρεκάλει τὴν σύζυγόν του νὰ μιμηθῆ τὸ παράδειγμα του. Ἡ ὑπερήφανος γυνὴ ἐνόμισεν ἀτιμίαν νὰ ἐπιζῆσῃ τῆς καταστροφῆς τῆς πατρίδος τῆς. Ἀπὸ τῶν βαθμίδων τοῦ ναοῦ μετὰ πικρᾶς εἰρωνίας εὐχθεῖσα εἰς τὸν ἄνδρα τῆς τὴν σωτηρίαν τῆς πολυτίμου του ζωῆς, ἔρριπεν ἐνώπιόν του πρῶτον τὰ τέκνα τῆς καὶ ἔπειτα ἑαυτὴν εἰς τὰς φλόγας τοῦ πυρός. Οὕτω κατεστράφη ἡ ὑπερήφανος Καρχηδών.

Τὰ πολλαπλᾶ ἀνομήματα, ὧν ἐνοχος ἐγένετο κατὰ τὴν μακρὰν τῆς ἀκμῆς τὴν ἐπὶ 5 αἰῶνας διακρίεσσαν ἡ ἐμπορικὴ αὕτη πόλις, ἡ τοὺς πολεμικοὺς καταπολεμοῦσα συνήθως οὐχὶ δι' ἰδίων δυνάμεων, ἀλλὰ διὰ τῶν λαῶν τῶν ὑποταξαμένων εἰς αὐτήν, τὰ ἀνομήματα λέγω ταῦτα ἐξήγγισαν οἱ τελευταῖοι αὐτῆς πολίται κατὰ τὴν ἐπιθανάτιον ὥραν τῆς Καρχηδόνος. Ὅχι μόνον τὰς περιουσίας αὐτῶν ἐθυσίασαν, ἀλλὰ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι προέταξαν τὰ στήθη των καὶ ἀπέθανον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Ἡ ἀριστοκρατία τῆς Καρχηδόνος ἔθαψεν ὑπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ σπουδαιότερου τῆς ναοῦ τὰ τελευταῖα λείψανα τῆς προτέρας μεγαλοπρεπειᾶς.

Εἰς 17 ἡμέρας ἡ γιγαντώδης αὕτη πόλις μετε-

βλήθη εἰς τέφραν, ἀπ' οὗ πρότερον ἐλεηλατήθη παντελῶς. Πάντας δὲ τοὺς καλλιτεχνικούς θησαυρούς, τοὺς ὁποίους πρότερον οἱ Καρχηδόνοι εἶχον λαφυραγωγῆσαι παρὰ τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων τῆς Σικελίας, ἵνα διακοσμήσωσι τοὺς ἰδίους αὐτῶν ναοὺς ἀπήγαγον καὶ πάλιν οἱ Ῥωμαῖοι. Καὶ μέρος μὲν ἀπέδωκαν εἰς τοὺς πρώην κυρίους, τὰ δὲ λοιπὰ καλλιτεχνικὰ λάφυρα ἐχρησίμευσαν ὡς τρόπαια τῆς νίκης συντελοῦντα καὶ αὐτὰ εἰς τὴν λαμπρότητα τῆς Ῥώμης, τῆς ἑκτοτὲ πρώτης τοῦ κόσμου πόλεως ἄνευ μάλιστα ἀντιζήλου ἄλλης. Τὴν αὐτὴν δὲ τύχην κατὰ τοὺς αἰώνιους νόμους τοῦ δικαίου τοὺς διέποντας τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν ὑπέστη βραδύτερον καὶ ἡ Ῥωμαϊκὴ Καρχηδὼν. Καὶ ταύτης οἱ καλλιτεχνικοὶ θησαυροὶ καὶ τὰ κειμήλια ἐγίναν λεία τῶν ἑβραίων. Τὰ πολυτίμητα μάρμαρα τῶν ναῶν καὶ στοῶν τῆς ἀφῆρουν συστηματικῶς κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα αἱ πόλεις τῆς Σικελίας καὶ Κάτω Ἰταλίας, καὶ αὐτὴ ἡ Πίζα ἀκόμη, διὰ τὴν κοσμησῆσαι τοὺς ἰδίους ναοὺς καὶ τὰ ἀνεγείρωσιν ἡγεμονικῶς ἀνάκτορα. Ὅ,τι δὲ ἀπελείφθη ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν κατὰ χώραν ἐχρησίμευσεν κατόπιν ὡς ὑλικὸν πρὸς οἰκισμόν τῆς Τύνιδος. Τὸ μάρμαρον τὸ ὁποῖον καταυγάζει σημερινὸν τὸ ἀνάκτορον τοῦ Βένι τῆς Τύνιδος ἐκ τῶν ἐρείπειων αὐτῶν τῆς Ῥωμαϊκῆς Καρχηδὼνος προέρχεται. Ἡ λαφυραγωγία δὲ αὕτη δὲν ἔπαυσε καὶ μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν. Τὰ σπουδαιότατα εὐρήματα τὰ ἐξ ἀνασκυρῶν μετηνήχθησαν ὑπὸ τῶν Γάλλων, ἐπιτρέψαντος αὐτοῦ τοῦ Βένι, εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Λουβρου.

Ὅ,τι δὲ ἐκ τῆς μακραίωνος ταύτης λεηλασίας ἐναπέμειναν ἐν Καρχηδόνι, ἀπόκειται σήμερον ἐν τινι Μουσεῖῳ, ὅπερ ἰδρυσεν ὁ καρδινάλιος Lavignie ἐκεῖ ἀκριβῶς ὅπου ἄλλοτε ὑφύπτο ὁ ναὸς τοῦ Βήλου. Ἡ διεύθυνσις δὲ καὶ ἐποπτεία τοῦ Μουσεῖου τούτου εἶναι ἀνατεθειμένη εἰς τοὺς γάλλους μοναχοὺς τῆς πλησίον Μονῆς.

Εὐτραφὴς τὴν ὄψιν μοναχὸς καὶ κομψὸς τὴν περιβολὴν προσῆλθε νὰ μᾶς ἀνοίξῃ τὴν θύραν, ἣτις ἔφερον εἰς τὸν κήπον τῆς μονῆς καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὰς στοᾶς τοῦ Μουσεῖου. Οἱ νεκροὶ ἄραβες ὄνηλάται, οἱ ἀκολουθοῦντες τὴν συνοδείαν μᾶς πεισιμῶνως ἤρνούτο παρὰ πάσας τὰς προτροπὰς μᾶς νὰ χωρήσωσιν εἰς τὸ Μουσεῖον, προφασίζόμενοι ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς πιστοὺς νὰ θέσωσι τὸν πόδα τῶν ἐπὶ ἰδάφους χριστιανικοῦ τεμένου. Διότι ἀληθῶς μετὰ τοῦ Μουσεῖου συνδέεται καὶ μικρὰ τῆς ἐκκλησίας ἰδρυθεῖσα τῷ 1841 εἰς μνήμην τοῦ Λουδοβίκου τοῦ ἁγίου, ὅστις εἶχεν ἀποθάνει ἐν Τύνιδι τῷ 1270 κατὰ τινὰ σταχυοροσίαν. Ἐκτακτὸς ἦ θέα ἀπὸ τοῦ κήπου τούτου τῆς μονῆς· εἶχε τις ἐνωπιὸν τοῦ ἀπ' ἑνὸς μὲν τὴν εὐρείαν καὶ ἀναπεπταμένην ἐπιράνειαν τῆς θαλάσσης, ἀπ' ἑτέρου δὲ τὴν πολυσχιδῆ στεράνην τῶν ὄρεων τῆς Τύνιδος καὶ τὸ ἤρεμον πεδῖον τῶν ἐρείπειων τὸ περιβάλλον τὴν Βύρσαν. Ἀπὸ τῆς σιωπηρῆς ἐντυπώσεώς μᾶς ἀπέστασεν ὁ ἦχος τοῦ κώδωνος ἀπὸ τοῦ πλησίον μοναστηρίου. Αὐτὸ τὸ Ave Maria, ὁ ἦχος αὐτὸς τοῦ κώδωνος ἐν τῇ χώρᾳ ἀκριβῶς ταύτῃ ἀγρίων αἰματοχυσιῶν καὶ ἑμπρησίων εἶχε τι τὸ ἐκτάκτως εἰρη-

νικὸν καὶ παρήγορον. Ὁ μοναχὸς ὁ συνοδεύων μᾶς ἐδήλωσεν ὅτι ὤφειλε νὰ κλείσῃ τὸ Μουσεῖον καὶ νὰ σπεύσῃ εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν θρησκευτικῶν του καθηκόντων. Ἄλλως δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ ὀδηγοὶ μᾶς Ἄραβες ἤρχισαν νὰ μᾶς ἐνοχλῶσι μὲ τὰς φωνὰς των, ὅτι καιρὸς νὰ ἐκινήσωμεν εἰς Τύνιδά ἐπιστρέφοντες. Παρεπονούντο μάλιστα ὅτι ἐνεκα τῆς μακρῆς διαμονῆς μᾶς ἐν τῇ μονῇ ἐχάθη ὁ εἰς ὄνος καὶ ἐζήτουν ἀποζημιῶσιν ἐὰν δὲν δυνηθῶσι νὰ τὸν ἐπανεύρωσιν ἐνεκα τῆς προκεχωρημένης ὥρας. Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο συνετέλεσεν ὅχι ὀλίγον νὰ ἀμαυρώσῃ τὰς τελευταίας ἐντυπώσεις τῆς ἐκδρομῆς μᾶς. Ὅταν ἐτοιμάζεται νὰ ἐγκαταλείπῃ τις ἑδάφος τοσοῦτων μεγάλων ἀναμνήσεων ὡς αὐτό, — ἐφ' οὗ ἡ κραταιὰ Καρχηδὼν εἶχε πνιγῆ ποτε εἰς κύματα αἵματος καὶ εἰς τὸν καπνὸν πυρκαϊῆς, — ἔχων τὴν ψυχὴν πλήρη ὑψηλῶν ἀναμνήσεων καὶ τὰς ὠραιότερας ἐντυπώσεις ἐκ τῆς θέας περικαλλῶν καὶ ποιητικῶν τοπειῶν, ἀγανακτεῖ βεβαίως μεταφερόμενος τὸσον ἀγροίκως καὶ ἀποτόμως εἰς τὴν πεζοτάτην ἐλεεινότητα τοῦ πραγματικοῦ βίου. Μετὰ μικρὰν πορείαν ἐν τῷ σκοτεινῇ τῆς νυκτὸς ἐρθάσκαμεν εἰς Μάρσαν, τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ φέροντος εἰς Τύνιδά. Ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ τούτου μέχρι τῆς Τύνιδος δὲν εἶναι ἡ ἡμισεῖς μόνον ὥρας σιδηροδρομικὴ πορεία. Εἶχε προχωρήσει ἤδη ἡ νύξ ὅταν ἐπανήλθομεν εἰς Τύνιδά. Ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ συνοικίᾳ ἐπεκράτει ὁμοῦς ζῶη καὶ παντοδαπὴ κίνησις. Ἐν τινι γαλλικῷ κερφενίῳ κταρῶτῳ ὑπὸ ἀπείρων καὶ πολυχρῶμων lampion, ἐπαίχιζεν ἡ ὀρχήστρα ζουαβικοῦ τινος συντάγματος. Παρὰ τὰς μαρμαρίνους τραπέζας ἐκάθηντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον στρατιῶται καὶ δεκανεῖς, οἵτινες συχνὰ πυκνὰ ἐξερρήγγοντο εἰς θορυβώδεις προπόσεις. Μᾶς ἐζήγησαν τὴν αἰτίαν. Ἐπανηγύριζον τὴν προαγωγὴν τοῦ λοχαγοῦ των δαπάνη ἐννοεῖται αὐτοῦ τοῦ ἰδίου κατὰ τὰ κρατοῦντα ἐκεῖ ἔθιμα. Εἰς τὴν ἀτμοσφαιρᾶν αὐτὴν τὴν μεμολυσμένην ὑπὸ τοῦ Grog καὶ τοῦ καπνοῦ τῶν σιγαρέτων, δὲν ἠδυνήθημεν ἐπὶ πολὺ νὰ παραμείνωμεν· ἐξηνητημένους ἤδη ὑπὸ τῆς κοπώσεως τῆς ἐκδρομῆς μᾶς εἴκνε μᾶλλον ἡ ὠραία καὶ καθκρὰ κλίνη τοῦ ξενοδοχείου Παπαγιάννη, καὶ ταχέως μᾶς κατέλαβε νήδυμος ὕπνος. Δὲν εἶναι δὲ τίποτε θαυμαστὸν ὅτι μετὰ τοιαύτην ἐκδρομὴν ὄνειρεῦσθημεν τὰ μᾶλλον ἀντίθετα ὄνειρα. Ἄνιθον τὸν μέγαν καὶ τὸν μικρὸν ἐκ Δροσίδης συνοδαιοπόρον μᾶς, τὸν Σικιπῶνα καὶ τὸν Ἄραβιν ὄνηλάτην, τὴν Διδῶ καὶ τὸν καρδινάλιον Lavignie.

E. BIPAY



## Ἡ ΔΙΑΜΑΝΤΩ

Ὁ βοριάς εἶχε κάμει καλὰ τὴ δουλειὰ του ἐκείνη τὴ νύχτα. Καὶ σὰ γλυκοχάραζε, κι ἔβλεπε ἀπὸ τὸ παράθυρο ἡ Διαμάντω τὸν ἐξω κόσμον, καὶ ξεχώριζε τὴ θάλασσα ἀπὸ τὰ βουνά, καὶ πιὸ κοντὰ, στὴ γειτονιά τοῦ ἀψηλοχτισμένου σπιτιοῦ, ξεχώριζε τὴ στέγη τοῦ καθενός, ἐπαίρνε τὸ μάτι τῆς ἐδῶ καὶ κει πάγους ποῦ κρεμιούνταν ἀπὸ κεραμιδία κι ἀπὸ γουρνέλλες, σημάδια γησιβραδινῆς βροχερῆς νοτιάς, ποῦ δὲν πρόρτασε νὰ ξεμερωθῇ μὲ τὰ Φῶτα.

Ἡ Διαμάντω, σὰν κορίτσι ποῦ εἶταν, δὲ σηκώθηκε νὰ πάη στὴν ἐκκλησιά. Σηκώθηκε ὁμοῦς μισὴ ὥρα πρὶ νὰ ξεμερώσῃ, ἀναψε τὴ φωτιά, συγύρισε τὸ σπῆτι κι' ὅταν ἄρχιζε τὸ βαθὺ γαλαζιο τούρανοῦ νὰ γίνεταί πιὸ ἀνοιχτό καὶ καθάριο, πῆγε καὶ κάθησε στὸ παράθυρο, μὲ τὸ μαγγάλι κοντὰ, καὶ κάθε τζάμι τοῦ παραθύρου κλεισμένο, καὶ κοίταζε κατὰ τὴν ἐκκλησιά. Εἶταν ἡ ὥρα ποῦ ἐβγαίνει ὁ κόσμος νὰ πάη στὸν ποταμὸ, νὰ κάμουν τὸν ἀγιασμοῦ, καὶ νὰ ριζούν καὶ τὸ Σταυρό. Ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά σὰ βγήκανε νὰ τοὺς δῆ δὲ μπορούσε, ἂν καὶ μισάκουγε τὶς κατανοητικὰς ψαλμοῦδες, γιατί καὶ πολὺ μακριὰ δὲν εἶτανε. Μὰ σὲ λίγη ὥρα πρόβαλαν τὰ ξεφτέρια καὶ τὰ κόνισματα στὸν κατηφορικὸ δρόμο τοῦ γαλοῦ, ὅστερα φάνηκαν κι' οἱ χρυσοφορεμένοι παπαδες, κατόπι οἱ ψαλτάδες, οἱ ἀναγνώστες, καὶ πιά ὁ ἀτέλειωτος κόσμος, ἄντρες καὶ γυναῖκες, ποῦ κατάντησε νὰ εἶναι τὰ ξεφτέρια κάτω στὸν ἄμμο, κι αὐτοὶ ἀκόμη δὲν πρόβαλαν ὅλοι, γιατί κι' οἱ τρεῖς οἱ ἐνορίες εἶχαν ἀνταμωθῆ πρὶ νὰ ξεκινήσουν. Κ' εἶσαι ὅλος ὁ δρόμος εἶτανε ἀνθρώπινη μουρηγιά.

Κοίταζε ἡ Διαμάντω, μὲ μεγάλη συγκίνηση καὶ μεγάλη λαχτάρα. Κι ὅχι τόσο ποῦ ἔβλεπε τέτοια λαμπρὴ ζωγραφιά, ποῦ σιγὰ σιγὰ κι ὁ ἥλιος ἄρχιζε νὰ τὴν παρεχόνῃ, καθὼς ἐσίμωναν τὸ ποτάμι, ὡς ἓνα τέταρτο μακριὰ ἀπὸ τὸ χωριό, μόνον ποῦ γνώριζε πῶς μέσα στὸν κόσμον ἐκεῖνο εἶταν κι ὁ καλὸς τῆς, ὁ παλιόκαρξ ὁ Γιάνναρος, ποῦ τὴ νιότη καὶ τὴν ἀντρείσυνη του τὴ μάζεψε στῆς θάλασσας τὸν ἄφρο. Ποῦ ὅστερα ἀπὸ τὴν ἀγαπητικιά του, εἶχε τὴ βάρκα του χαρὰ καὶ παρηγοριά. Ποῦ δὲν ἤξερε τί θὰ πῆ φόβος, καὶ τί θὰ πῆ κρῦς· μόνον τὴν παρμονὴ τῶν Φῶτων ἐκείνων, πηγαίνει στῆς καλῆς του μὲ μερικὸς φίλους νὰ πῆ μιά μαστίχα, κι ἀπάνου στὸ γλέντι, καὶ κει ποῦ κερνούσε αὐτῆ, τῆς λέει πῶς αὐρὸ θὰ βουτήξῃ νὰ βγάλῃ αὐτὸς τὸ Σταυρό. Τὸν ἤξερε ἡ Διαμάντω, τὸν ἤξερε κι' ἡ μάννα τῆς ἡ κερά Βαρβάρα τί πείσμα τὸ εἶχε, καὶ θεὸς φυλάξῃ νὰ ποῦν ὅχι! Γιατί τὸν ἤθελαν κιόλας, ποῦ καλῆτερο νοικοκύρη νὰ βροῦνε δὲ μπορούσαν.

Γι' αὐτὸ κοίταζε τώρα ἡ Διαμάντω μὲ λαχτάρα καὶ καρδιοχτύπι.

— Καὶ τέτοιος χειμῶνας! εἶλεγε μοναχὴ τῆς, καθὼς ἔβλεπε τὸν ἄχνό ποῦ ἐβγαίν' ἀπὸ τὰ ταραγμένα τὰ κύματα μέσα στὸ πέλαγο.

Μὰ ἔβλεπε πάλι τὸν ἥλιο, ἔβλεπε τὰ ξεφτέρια

ποῦ λαμποκοποῦσαν μὲ τὶς ἀγτίδες του, κοίταζε τοὺς πάγους ἀπάνω στὶς στέγες ποῦ ἀρχίζανε νὰ στάζουν κι αὐτοὶ, καὶ παρηγοριούνταν ποῦ ὥσπου νάρθη ἡ ὥρα νὰ ριχτῇ ὁ Σταυρός, δὲ θάναί καὶ τόσο κρῦς.

Ἔτσι πέρασε ὡς μισὴ ὥρα. Καὶ τώρα πιά τὰ μάτια τῆς εἶτανε στηλωμένα στὸν ποταμὸ. Μὰ τόσο μακριὰ, καὶ μὲ τόσο κόσμον ποῦ στέκουνταν μπροστὰ στὸ ποτάμι, τί νὰ δῆ! Τίποτις δὲν εἶδε! Τίποτις δὲν ἐννοίωσε, παρὰ τὸ γοργὸ καρδιοχτύπι τῆς.

Ἀκόμη λιγάκι, κι ἀρχίσανε νὰ γυρίζουνε. Σηκώθηκε τώρα κι' ἔκαμε τὸ σταυρὸ τῆς, καὶ παρακάλεσε τὴν Παναγιά νὰ τὴ συχωρήσῃ ποῦ δὲν πῆγε νὰ τὴ θεμιάσῃ τόσο ὥρα, μόνον κάθονταν καὶ κοίταζε σὰ νάτανε δὰ καὶ πανηγύρι. Καὶ τὴν εὐχαριστοῦσε τὴν Παναγιά, καθὼς τῆς θεμιάζε, ποῦ τέλειωσε καὶ τὸ βούτηγμα ἐκεῖνο τὸ τρελλό καὶ παράλογο. Ἄξαφνα πάλι συλλογιούνταν πῶς μπορούσε καὶ νὰ πουντιάσῃ ὁ καλὸς τῆς, καὶ τὸ γυρίζε πάλι στὰ θερινὰ παρακάλια.

— Νὰ δοῦμε τώρα καὶ τὴ φωτιά, εἶπε σὰν τέλειωσε. Κι ἄρχισε νὰ βάζῃ κάρβουνα, νὰ σκουπίζῃ, νὰ τοιμάζεται γιὰ τὴ γριά τῆς ποῦ ὅπου κι ἂν εἶτανε ἤρχονταν, ἴσως καὶ μὲ καμιά γειτόνισσα, νὰ βουτήξουν ἓνα παξιμαδάκι στὸν καφέ καὶ νὰ κουβεντιάσουν.

Τώρα πιά εἶτανε μέρα σωστὴ, παντοῦ ἐφεγγε ὁ ἥλιος, παντοῦ ἄκουγες μιλητὰ καὶ φωνές. Μέρα πιά τώρα καὶ τοῦ κοριτσιοῦ ἡ καρδιά, καὶ ψιλοτραγουδοῦσε καθὼς μπαινόβγαίνε καὶ συγύριζε.

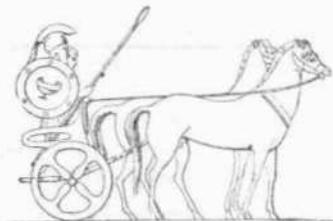
Ἄξαφνα, στέκεται ὀλόρθη, τὰ μάτια τῆς ὀρθάνοιχτα, τὸνα χερί ἀκουμπισμένο στὸν τοῖχο, τᾶλλο στὸ μάγουλό τῆς, καὶ ταῦτι γυρισμένο κατὰ τὴ θύρα, νάκούσῃ καλύτερα. Δὲν εἶχε λάθος ἡ δύστυχη! Κλάματα εἶταν οἱ φωνές ἐκεῖνες.

Ὅ τι ἔκαμε νὰ τρέξῃ ὄξω, καὶ μπαινεῖ μέσα ἡ μαύρη ἡ μάννα τῆς, ξεμαγουλικωμένη καὶ κατάχλωμη, λαχανιασμένη, καὶ σὰν τρελλή.

— Παιδί μου, παιδί μου! Πάει ὁ καλὸς μᾶς, τὸ παλικάρι μᾶς, τὸν ἔφαγε τὸ φουσκωμένο ποτάμι, — φώναζε, κι' ἔγυρε χάμω, κι ἄλλο νὰ πῆ δὲν μπορούσε.

Μπήκανε κατόπι γειτόνισσες, μπήκανε φίλοι, μπήκανε τοῦ Γιάνναρου οἱ συντρόφοι, ἔκαμαν ὅ τι μπόρεσαν, εἶπαν ὅσα λὲν οἱ καρδιές ποῦ πονοῦνε σὲ τέτοια μεγάλα παθήματα, ἦρθε κι ὁ γέρος ὁ ἐρημέριος κι' εἶπε τῆς μαρμαμένης τῆς Διαμάντως πῶς τὸν καλό τῆς τὸν πῆρε στὴν ἀγκαλιά του ὁ Παντοδύναμος, — ὅλα τοῦ κάκου! Ἀπὸ κείνη τὴ μέρα χεῖλη δὲν ξαναγελάσανε σὲ κείνο τὸ σπῆτι, ποῦ ἄλλοτες εἶτανε γεμάτο χαρῆς.

A. E.





ΑΙ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΠΝΥΚΑ ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ<sup>1)</sup>

ΑΙ κατά τὸ ἔαρ τοῦ παρελθόντος ἔτους διακοπεῖσθαί παρὰ τὴν Πνύκα ἀνασκαφαί, τὰς ὁποίας πρὸ δύο ἔτων...

Γνωρίζομεν ὅτι ὁ κ. Δαίρπφελδ διὰ τοῦτο πρὸ πάντων ἀπέριψε τὴν ἤμιστά ἐπί ἀσφαλῶν δεδομένων βασιζομένην παράδοσιν περὶ τῆς ἐν τῷ Ἰλισῷ δὴθεν θέσεως τῆς Καλλιρρόης...

<sup>1)</sup> Ἴδε σελ. 60 Α' τόμου 1893.

Τὸ Ὀλύμπιον καὶ τὸ Πύθιον, πάντως δὲ τοῦτο, εὐρίσκοντο παρ' αὐτὴν τῆς ἀκροπόλεως τὴν εἰσοδὸν καὶ τὸ τῆς Γῆς (κουροτρόφου) ἑμοίως κατὰ τὰς ἐπιγραφάς...

Ὁ κ. Δαίρπφελδ ἔχει διὰ τοῦτο πολὺ δίκαιον ἀναζητῶν μετὰ τοῦ Πικυανίου καὶ Θεουκιδίδου ἅμα τὴν Καλλιρρόην—Ἐννεάκρουρον ἔχει ἐκεῖ, ὅπου ἐκ παραδόξου τινὸς ἀναμίξεως ἀρχαίων μαρτυριῶν μεθ' ἑρμηνειῶν...

Μετὰ τοῦ Πλάτωνος λοιπὸν καὶ τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων, οἵτινες τὴν ἐν τῷ Ἰλισῷ πηγὴν Καλλιρρόην καλοῦσιν, ἄς γνωρίζωμεν καὶ ἡμεῖς ὅτι ἐλέγετο κατὰ τὸν Ἰων πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα καὶ λέγεται ἐτι νῦν 24 μετ' αὐτὸν αἰῶνας ἡ πηγὴ τοῦ Ἰλισοῦ Καλλιρρόης...

Τὰ σημεῖα δὲ τῆς παρὰ τὴν Πνύκα ὑπὸ Θεουκιδίδου καὶ Πικυανίου τοποθετουμένης Ἐννεακρούρου ἀπεδείχθησαν πέρυσιν ἐτισυμφανέστατα. Τὸ ἐκ πωρίνων ὀγκολίθων μέγα ὑδραγωγεῖον (ὕψους 1 μ., πλάτους 0,45 μ.), τὸ ὁποῖον, εἰς ὑλικὸν ἐν χρήσει κατὰ τὸν Ἰων αἰῶνα κτισμένον...

Αἱ παρούσαι δὲ ἐργασίαι ἔφερον αὖθις εἰς φῶς ὅσα ὁ κ. Δαίρπφελδ προέδρασε πράγματα. Πέρυσιν εἶχε παρατηρήσει ὅτι πέραν τοῦ σωζομένου μικροῦ τμήματος τὸ ὑδραγωγεῖον ἦτο παντάπασι κατεστραμμένον...

χρησιμεύοντα διὰ τοὺς σκιάφαντας τὴν ὑπόνομον καὶ καθαρισμὸν τοῦ ὑδραγωγείου. Τοιοῦτοτρόπως ἀνεῦρεν αὐτὸ ἀκέραιον μέχρι τοῦ ἐρυθροῦ φυλακείου, ὅπερ ἐγείνεται κατὰ τὴν σημερινὴν προδῆλως ἡ διεύθυνσις αὐτοῦ...

Τὸ δευτέρον δὲ ὑπὸ τοῦ κ. Δαίρπφελδ ἐξερευνηόμενον σημεῖον τοῦ παρὰ τὴν Πνύκα χώρου εἶνε τὰ πέρυσι ἐσθῆς ὑπὸ τὸν βράχον αὐτῆς ἀποκαλυφθέντα φρέατα. Περὶ τῶν ἐξαγαγμένων τῆς ἐν τῷ σημεῖῳ τούτῳ ἐργασίας θὰ διαλάβω προσεχῶς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ

ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΕΚ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ο ΕΥΛΑΜΠΗΣ

Περιέργους μανθάνομεν πληροφορίας παρὰ Δανου τινος φυσιογράφου, περί τινος παραδόξου ἰχθύος, ὃν ἐμελέτησε κατὰ τὰ ἀμερικανικὰ παράλια τοῦ Εἰρηνικοῦ...

Ἰδοὺ ὅμως ὅτι τελευταίως ἄφθονος ποσότης ἐξ αὐτῶν προσήγγισε τὰς ἀκτὰς καὶ καταρρώθη νὰ μελετηθῇ ἐπιμελῶς τὸ μοναδικὸν τοῦτο ζῷον. Νῦν ἡ ὑπαρξίς αὐτοῦ εἶναι βεβαία καὶ ἐγένετο ἀκριβῆς περιγραφή αὐτοῦ...

Ὁ Εὐλαμπῆς ἐν πρώτοις εἶναι ὁ μᾶλλον φωσφορίζων ἰχθύς. Ὅταν προσεγγίξῃ κατ' ἀγέλας εἰς τὸ παράκτιον, ἡ θάλασσα ὀλόκληρος φαίνεται καιομένη. Θὰ ἐλεγέ τις ὅτι ὁ Ὀκεανὸς καιέται καὶ ὅτι αἱ κῶπαι τῶν ἀλιέων ἐξεγείρουσι φλόγας...

σης. Ὄταν ὁ Εὐλαμπῆς ἀποζηρηνθῆ τελείως, εἰσάγουσιν αὐτὸν διὰ τοῦ ἄκρου τῆς οὐράς εἰς κηροπήγιον καὶ ἐκ τοῦ ἐτέρου ἀνάπτουσιν αὐτὸν ὡς ἀπλοῦν κηρίον. Καίει, φωτίζει, καταυγάζει.

Μία ἐκ τῶν εἰκόνων τοῦ περιοδικοῦ, ὅπερ ἀνέφερον, παριστᾷ Ἀμερικανόν τινα ἀναγινώσκοντα ἡσύχως τὴν ἐφημερίδα του ὑπὸ τὴν λάμπην τῆς θαυμασίας ταύτης λυχνίας.

Ὄταν ὁ ἰχθύς κατ' ἀντικαθίσταται παρ' ἐτέρου, δηλαδὴ ἀνανεοῦσι τὸ κηρίον, φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ καύσις τοῦ ἰχθύος-κηρίου εἶναι βραδεία, ἐπομένως καὶ ὑπὸ οἰκονομικῆν ἔποψιν εἶναι ἀξιολογώτερος οὗτος. Φαντάσθητε αἰθούσαν χοροῦ φωτιζομένην ὑπὸ διακοσίων ἢ τριακοσίων τοιούτων ἰχθύων-κηρίων. Ὄποιον μοναδικὴν ἐντύπωσιν θὰ παράγῃ ἢ ὅπως νέα αὕτη ἰχθυϊκὴ φωταγωγοῦσις.

Ἐπίσης ὅμως ὅποιον ἄθλιον καὶ ἀγενὲς τέλος εἰς τὸ ἐλεύθερον τοῦτο τέκνον τῶν ἀβύσσων, ὅπερ λάμπον ἐν τῇ ἀπεραντῷ ἐκτάσει τῶν ὑδάτων καὶ ἡδέως λικνιζόμενον ὑπὸ τοῦ κύματος καταλήγει ὡς ἀπλοῦν κηρίον.

Ὁ παραδόξος Εὐλαμπῆς ἀναμνησθεὶς εἰς ἡμᾶς τὸν Θαλασσοβάτην, τὸ πτηνὸν τοῦτο τῶν τρικυμιῶν, τὸ ἀρεσκόμενον εἰς τὴν θύελλαν καὶ τοὺς κλύδωνας. Ὡς ἀστραπὴ διέρχεται τὰ μέλανα νεφρὰ καὶ διὰ τῆς ταχείας αὐτοῦ πτέρυγος ἐμπικίζει τὰ ἐξηρηρωμένα κύματα.

Ἐψηλά, ὑπεράνω τῶν ἀνέμων τῶν συσσωρευμένων καὶ διακρηγνυμένων μετὰ φρικώδους κρότου, ὑπεράνω τῶν χαινουσῶν ἀβύσσων καὶ τῶν θαλασσοδερούμενων πλοίων, βίπτεται κατὰ τοῦ ἀνέμου, ἡ ἐκτείνων τὰς πτέρυγας σχεδὸν ἀκίνητος φαίνεται ὡς ὑπνώτων ἐπὶ τῆς θύελλας.

Ἐν τούτοις ἰδοὺ εἰς τί μεταχειρίζεται ὁ ἄλιος τῶν νήσων Φερόε τὸν καλλιτέχνην τοῦτον τῶν τρικυμιῶν, τὸν κύριον τοῦτον τῶν ἀνέμων λαμβάνει τὸ παχύτατον καὶ ἀπεξηραμένον σῶμα τοῦ Θαλασσοβάτου καὶ καθιστᾷ τοῦτο ἀπλὴν καπνίζουσαν λυχνίαν, διαπερὼν ἀνά μέσῳ τοῦ σώματος θρυαλλίδα ἀνημμένην.

Τὸ πτηνὸν καίει ὡς κηρίον. Ἐπικειμένου τοῦ ὕπνου σβεννύουσι τοῦτο, ἐναποθέτουσιν εἰς τινα γωνίαν τῆς κλύβης καὶ ἐπανάπτουσι πάλιν τὴν ἐπαύριον. Φαντάσθητε τὸν βασιλέα τοῦτον τῶν ἀέρων, τὸν φίλον τοῦτον τῆς ἀβύσσου καὶ τοῦ οὐρανοῦ μετασχηματισμένον ἐν κλύβῃ εἰς ταπεινὸν κηρίον.

Ἀναλογία ἀληθῶς περίεργος καὶ μοναδικὴ μετὰ τοῦ πτηνοῦ τοῦτου καὶ τοῦ Εὐλαμποῦς ἰχθύος, ἀμφοτέρων χρησιμευόντων εἰς τὴν αὐτὴν χοῆσιν.

Φαντάσθητε Εὐλαμπῆ καὶ Θαλασσοβάτην ἀνημμένους καὶ κειμένους συγχρόνως συμμετρικῶς ἐπὶ τῶν δύο ἄκρων ἐστίας. Ἰχθύν καὶ πτηνὸν μετασχηματισθέντα εἰς κηρία καίεμένα μέχρι τῶν πτερύγων, μέχρι τῶν πτερυγίων, μέχρι τῶν ποδῶν, μέχρι τῆς οὐράς καὶ ὡς κατασκευαστὰ ἐγένοντο ὁ Ὡκεανὸς καὶ ὁ οὐρανός.

Ν. Χ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ



ἈΝΑ ΤΟ ἈΣΤΥ

Τόσον ὀλίγη εἶνε παρ' ἡμῖν ἡ πρωτότυπος ἐπιστημονικὴ ἐργασία καὶ ἐξ αὐτῆς πάλιν τόσον σπανίᾳ ἡ ἔχουσα κάποιαν σπουδαιότητα, ὥστε δικαίως ἐνεποίησε βαθυτάτην αἰσθησὶν ἡ τελευταία ἐν τῇ Γαλλικῇ Σχολῇ ἀνακοίνωσις τοῦ κ. Σβορώνου, περὶ τῆς ὁποίας ἐγράψαμεν ἐν ἐκτάσει ἐν τῇ προηγουμένῳ φύλλῳ. Ὁ διευθυντὴς τοῦ παρ' ἡμῖν νομισματικοῦ Μουσείου, νέος ἀκόμη καὶ φιλόκομος, δὲν ἐμποιεῖ ἐκ πρώτης ὄψεως τὴν ἐντύπωσιν ἀνθρώπου, τοιαύτην κατέχοντες θέσιν καὶ ἐπιστημονικὴν ἐμπειρίαν. Καὶ ὅμως ὁ κ. Σβορώνος ἐργάζεται ὅσον ὀλίγοι ἐπιστήμονές μας, ἔχει δὲ νὰ ἐπιδείξῃ ἔργα τῆς εἰδικῆς ἐπιστήμης, ἀπαιτήσαντα μύθους καὶ ἐρεῦνας πολυτάεις καὶ ἐπιμόρους. Ἦσον εἶνε δημιουργικὸς ἐν τῇ θεωρίᾳ, ἀπέδειξεν ἡ τελευταία του ἀνακοίνωσις, διὰ τῆς ὁποίας ἀνέπτυξε τὴν ὠραίαν αὐτὴν καὶ πρωτότυπον ἰδέαν, ὅτι τὰ ἀρχαία νομισματὰ δὲν εἶνε παρὰ ἀπεικονίσεις ἀστέρων. Καὶ γενικῶς μὲν ἐξέθηκε τὰ κατὰ τὴν θεωρίαν του εἰς τὴν πρώτην ἐκείνην συνεδρίαν. Εἰς τὴν προσεγγὺ δὲ θὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἀνακοίνωσιν του καὶ διὰ περισσοτέρων παραδειγμάτων ἢ ἀποδείξῃ πόσον εἶνε πρὸς τὰ πράγματα ἀληθῆς ὁ ἰσορτισμὸς του.

Πλήρης ἦτο τὴν π. Πέμπτην ἡ αἰθούσα τοῦ Κακουργιοδικείου. Ἐπρόκειτο νὰ δικασθῇ ὁ Ἀριστείδης Καπρῆλος, ὁ ἐπικηρυγμένος ληστής. Ὁ κόσμος συνωστίζομενος περιέργως περιέμενε νὰ ἴδῃ τὸ τέρας τὸ ἀνθρωπώμορφον καὶ νάκοῦσῃ τὰ τρομαρὰ καὶ ἀνεκδιήγητα αὐτοῦ κακουργήματα. Ληστής καὶ μάλιστα ἐπικηρυγμένος—φαντάσθητε!— πῶς δὲν λέγει εἰς τὴν φαντασίαν ὁ ἀναδιπλασιασμός. . . . Καὶ ὅμως ὁποία ἐκπληξίς! Ὁ ληστής ἦτο εἰς ἀνθρώπου συμπαθοῦς φυσιογνωμίας καὶ εὐκαιοῦς ἀχρας, ὁ ὁποῖος ἐξερράγη εἰς λυγμούς, συγκινησάντας καὶ ἀκρατήριον καὶ δικαστήριον, ὅταν ὁ συνήγορός του, ὁ δικηγόρος κ. Παπαλεξανδρῆς, συμμαθητῆς καὶ φίλος τοῦ κατηγορουμένου, εἶπεν ὅτι πρὸ εἰκοσαετίας τὸν ἐγνώριζεν ὡς εἰρηνικὸν καὶ οὐλήσυχον ἀνθρώπον. . . . Εἰς τὸν Καπρῆλον ἐπεδύθη ἡ ἐλαφρὰ ποιητὴ ἐπακτοῦς εἰρηκτής. Ἀλλὰ δὲν τὸν ἐσωσαν τὰ δακρυά του. Ἐκ τῆς διαδικασίας ἀπεδείχθη ὅτι δὲν ἦτο ληστής, ἀλλὰ μόνον ζωοκλέπτης, χάριν ποιητικῆς διαπράξεως καὶ μὴν ἀκρίβειαν τῷ 1892. Προσεγγὺς θὰ δικασθῇ καὶ δι' ἑνα φόνον ἀκόμη, τὸν ὁποῖον διέπραξε τῷ 1889. Αἱ μικρὰ πράγματα. Ληστής νὰ μὴν εἶνε ἄλλως πῶς θὰ ἐσώζετο ἡ ἀπέληψις τοῦ κ. Παπαλεξανδρῆ, ἔχοντος τοιοῦτον συμμαθητῆν;

Τοιαῦτα ἔωρα ἀληθῆ μόνον ὁ κ. Μοντανέγρος εἰμφορεῖ νὰ κἀμνη.

Ἐντὸς μικροῦ κομφοτάτου κλωδοῦ ἐνέκλεισε δύο λεοντιδεῖς, γεννηθέντας ἐν Πάτραις ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνταῦθα μετακομίσεως τοῦ θηριοτροφείου του, ἀπέστειλε δὲ τούτους πρὸς τὸν προϊστάμενον τῆς Ἰσπανικῆς πρεσβείας, τὸν ἀντιπροσωπεύοντα ἐν Ἀθήναις τὴν κυβέρνησιν τῆς Ἰδαίτης τοῦ πατρίδος. Ἐννοεῖται ὅτι μετὰ χάριτος ἐγένετο δεκτὸν ἐν τῷ μεγάρῳ τὸ πολυτίμον δῶρον καὶ θερμαὶ ἐξεφράσθησαν πρὸς τὸν γενναῖον θηριοδαμαστὴν εὐχαριστικῶς. Οἱ δὲ μικροὶ βασιλεῖς τῆς ἐρήμου, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ μεγαλιώσουν, παντοῖον τυγχάνουν βασιλικῶν ἀληθῶς περιποιήσεων ἐν τῷ μεγάρῳ, τοῦ ὁποῖου θὰ γίνοντο ὁ καλῆτερος στολισμός.

Ἰδοὺ καὶ μία ἀνακάλυψις ἔχουσα ὄχι μόνον ἐπιστημονικὴν ἀλλὰ καὶ πρακτικὴν σημασίαν. Αἱ ἀνασκευαὶ δὲν φέρουν εἰς φῶς θεμελίαι μόνον παλαιῶν οἰκοδομιῶν καὶ ἀγχιλάτων καὶ κοσμημάτων νεκρῶν καὶ ὑδραγωγείων. Δι' αὐτῶν ἀνακαλύπτονται καμρίαν φορὸν καὶ ποταμοὶ πλήρεις παρελθόντος, ὕδατος καὶ ζωῆς. . . Πρόκειται περὶ τοῦ ποταμοῦ Ἡριδανοῦ, τοῦ εὐρεθέντος πρὸ τινῶν ἡμερῶν παρὰ τὴν Ἀγίαν Τριῶδα. Ὁ γάλλος μηχανικὸς Ματῶν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνετίθη ἡ περιφραγὴς τοῦ Κερκαμεικοῦ, σκάπτων χάριν δοκιμῆς εἰς τὸ μέρος, ὅθεν ὑπετίθετο ὅτι διήρχετο ὁ Ἡριδανός, εἶχε τὴν εὐτυχίαν νὰ τον ἴδῃ αἴφνης ἀναπηδῶντα καὶ δι' ἀφθόνου ὕδατος κατακλύζοντα τὸ μέρος. Οὕτως, ὄχι μόνον βεβαιούται πλέον ἀσφαλῶς ἡ θέσις τοῦ ποταμοῦ τούτου, ἀλλὰ καὶ αἱ Ἀθῆναι ἀποκοτῶν ἀρκετὴν ποσότητα ὕδατος, δυναμένου νὰ χρησιμοποιοῦντο εἰς πολλὰς ἀνάγκας. Καὶ ἔχουν τόσην ἀνάγκην ὕδατος αἱ Ἀθῆναι!

Αἱ ἐλπίδες τῶν Ἀθηναίων νὰ ἴδουν καὶ πάλιν μεγάλους σκηνοὺς καλλιτέχνων διαψεύδονται μία-μία. Ὁ Φάβρ τῆς Γαλλικῆς Κομωδίας, τοῦ ὁποῖου ἀκόμη κινεῖ τὴν προσοχὴν καὶ σκηνδαλίζει τὸν καλλιτεχνικὸν πόνον ἡ ἐλευστικὴ ἐκείνη εἰδοποίησις μετὰ τὴν προσωπογραφίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, εἶνε πλέον βέβαιον ὅτι δὲν ἐρχεται. Ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ Ρόσσου, τὸν ὁποῖον τόσον ἐπερίμενον οἱ θαυμάσαντες αὐτὸν πρὸ τινῶν ἐτῶν, δὲν ὑπάρχουν νώτεραι ἐνηθαρρυντικαὶ εἰδήσεις. Τελευταῖον ἐτηλεγράφησεν ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡ Δούξη καὶ ἡ ἐλπίς τῆς ἀπολαύσεως ἀνεγεννήθη, ἀλλὰ μόνον διὰ τὴν διαδραῖβῃ ἀπογοήτευσίς, ἐπειδὴ, ὡς ἐγνώσθη κατόπιν, ἡ Δούξη, ἡ ὁποία θὰ ἔλθῃ, μόνον τὸ ὄνομα τῆς μεγάλης ἰταλίδος ἠθοποιῆς φέρει. Ἄλλη Δούξη λοιπόν. . . σωστὴ πλαστοπροσωπεῖα.

Ἐκ τοῦ Σ κ ρ ῖ π .  
Εἰς ἰατρὸς τῆς πόλεως μας μετακίνησε νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ δύο τέκνα τοῦ κ. Μ., ἀλλ' εὐρίσκειται πρὸ ἐκπληκτικοῦ θεάματος, τοῦ πατρὸς ὀλοφυρομένου.  
— Γιατρέ, πέθανε τὸ ἕνα παιδί μου μετὰ τὸ γιατρικὸν ποῦ διέταξες.  
— Μὰ ἂν ἔπαιε τὸ γιατρικὸν, ἔπρεπε νὰ πεθάνῃ καὶ τὸ ἄλλο παιδί.  
— Τὸ ἄλλο δὲν το πήρα.

Ὁ κ. Σφοδρῆς ἀνέφερεν εἰς τὸ ἀναγνωσμὸν τοῦ τῷ ἐπομένῳ ἀνάκτορον ἐνὸς δασκάλου.  
Ὁ Δάσκαλος (εἰς τῆς ἐξετάσεις). — Πέ μου, εἰς τί χρησιμεύουν τὰ μουσικὰ;

Ὁ Μαθητῆς. — Διὰ νὰ φυλάττωμεν εἰς αὐτὰ τὰ ἀγάλματα.  
Ὁ Δάσκαλος. — Καὶ εἰς τί χρησιμεύουν τὰ ἀγάλματα;  
Ὁ Μαθητῆς. — . . .  
Ὁ Δάσκαλος (αὐστηρῶς). — Τὸ εἶπομεν τόσας φορὰς γιὰ νὰ ἐρχῶνται οἱ ξένοι νὰ τὰ θαυμάζουν!

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

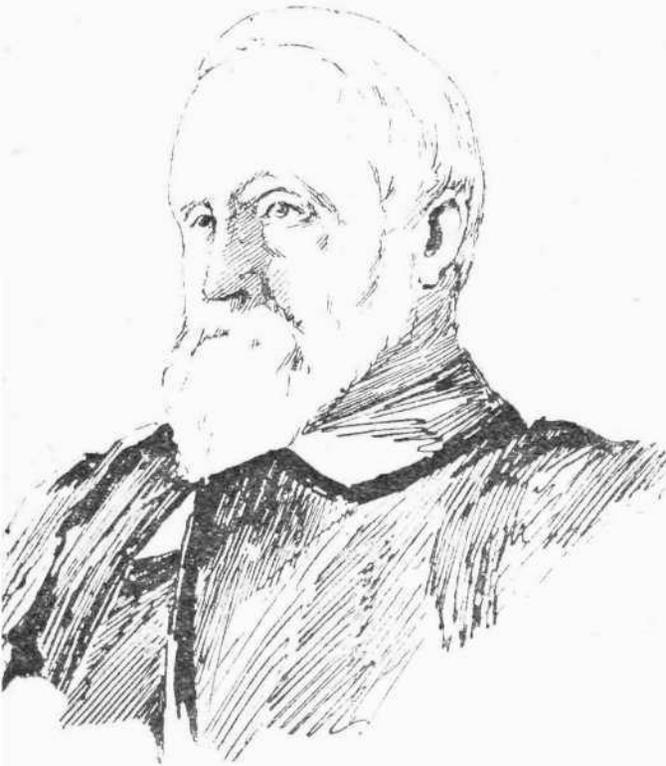
Περίεργοι συνήθειαι κατὰ τὸν ὕπνον.

Ἀνώνομός τις, γράφων ἐν τῇ ἀγγλικῇ ἐφημερίδι «The Builder», διηγεῖται τὰ ἐξῆς ἀξία προσοχῆς, πληρῶς ἀνεξήγητα τῇ ἀληθείᾳ πράγματα: «Ἐπὶ εἰκοσιπέντε καὶ ἐπέκεινα ἔτη, συνεθίζω νὰ κοιμῶμαι μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς βορρᾶν, ἢ τοῦλάχιστον ὅσον δύναμαι βορειότερον. Καὶ ὅταν κοιμῶμαι ἐκτός τῆς οἰκίας μου, τοποθετῶ πάντοτε τὴν κλίνην πρὸς βορρᾶν, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶνε δυνατόν, καὶ εὐρίσκω εἰς τοῦτο μεγάλην ἄνεσιν, δὲν δύναμαι δὲ σχεδὸν νὰ κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς, ἂν δὲν κατακλιθῶ τοιοῦτοτρόπως. Πολλοὶ ἐκ τῶν φίλων μου, οἵτινες γνωρίζουσι τὴν συνήθειάν μου, φροντίζουσι πάντοτε νὰ τοποθετῶσι τὴν κλίνην μου κατὰ τὴν εἰρημένην διεύθυνσιν, γελῶσι δὲ συγχρόνως μετὰ τὴν ἰδιοτροπίαν μου, ἀλλ' ἐγὼ κοιμῶμαι ἀνέντως καὶ γελῶ με αὐτούς.»

Τὴν αὐτὴν συνήθειαν εἶχε καὶ Γερμανός τις ἰατρός, ὅστις βεβαίως ἐν τῇ διαθήκῃ του ὅτι ἡ μακροβιότης του — καθ' ὅσον ἔζησε μέχρις ἡλικίας 109 ἐτῶν — ὀφείλετο καθ' ὀλοκληρίαν εἰς τὴν ἀπαράδατον συνήθειάν του νὰ κοιμᾶται μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς βορρᾶν. Πρὸς τούτοις ἀναφέρεται ὅτι εἰς διακρίματι νοσοκομείου τῆς Ρωσίας ἐθεραπεύοντο πρὸ τινῶν ἐτῶν ἀσθενεῖς τινες λίαν εὐαίσθητου κράσεως, ὧν ἡ ἀνάρρωσις προσέβαινε καθ' ἡμέραν. Ὅτε ὅμως ἀναρρώσθησαν εἰς ἄλλην πτέρυγαν τοῦ νοσοκομείου, ἡ ἀνάρρωσις τῶν ἀνεκῆθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐθεωρήθη ἐπ' ἀνάγκης νὰ τοὺς ἐπαναφέρωσιν εἰς τὰ δωμάτια, ἅτινα καὶ πρότερον κατεῖχον, ἀμέσως δὲ ἤρξαντο πάλιν ἀναλαμβάνοντες ἐκ τῆς νόσου, διότι «αἱ κλίναι εὐρίσκοντο πρὸς βορρᾶν».

Βλάβη τῆς ἀκοῆς ἐκ τῆς κροῖσεως τοῦ τυλεφῶνου.

Γάλλος ἐπιστήμων ἀνεκάλυψεν ὅτι εἰς τοὺς ὑποχρωμένους ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγελλομένου τῶν νὰ κἀμωσι μεγάλην καὶ καθημερινὴν χρῆσιν τοῦ τηλεφῶνου ἐπέργεται οὐπέρμετρος πίεσις τῶν ὠτῶν ἐκ τῆς διηγενοῦς ἐντάσεως τῆς ἀκουστικῆς συσκευῆς. Παρετήρησεν εἰς πολλὰς περιπτώσεις ὅτι τὸ οὖς, ἐρεθιζόμενον ὑπὸ τοῦ διαρκῶς ἐπαναλαμβανόμενου ὀξέος ἤχου τοῦ κώδωνος ἢ τῶν ὑποκώφων ἤχων τῶν διὰ τοῦ σωλήνος μεταδιδόμενων, προσλαμβάνει ὑπερρεθισμὸν τινα, ἐξ οὗ καθίσταται ἐπὶ τέλους ἀνίκανον νὰ ἐπιφέρει εἰς τὴν ἀκοῆν ἤχον, ἀκριδῶς ὡπὼς ὁ ὀφθαλμός, ὅταν φλογισθῇ ἢ ἐρεθισθῇ, δὲν δύναται νὰ ὑποφέρῃ τὸ φῶς. Οἱ ὑπὸ τῆς τοιαύτης παθῆσεως προσβαλλόμενοι ὑποφέρουσιν ἐκ νευρικῆς ὑπερευαισθησίας, βόμβου τῶν ὠτων, ἰλιγγίου καὶ νευρικών πόνων. Ὅμοια παθολογικὴ κατὰστασις παρατηρεῖται καὶ παρ' ἐκείνοις, οἵτινες κατατρίβουσι μέγα μέρος τοῦ βίου των ἐν μέσῳ τοῦ συμμίκτου θερμῶν τῶν μηχανῶν. Ἡ πάθησις αὕτη θεραπεύεται, ἂν δοθῇ καιρῶς εἰς τὸ οὖς νὰ ἀναπαυθῇ ἐφ' ἱκανὸν χρόνον, τρυπῆστιν ἂν ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ ἐκλήπῃ πρὸς καιρὸν.



Σαλλεμελ Λακούρ  
Ο νέος ακαδημαϊκός

### ΧΡΟΝΙΚΑ

#### Φιλολογικά

Εκ του Καταστήματος Καλλιάν Λεβύ εξεδόθη ο πρώτος τόμος των Απάντων του Πέτρου Λοτί, περιέχων τὸν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ εἰσιτήριο ἀποῦ λόγον, τὸν Γάμον τοῦ Λοτί καὶ τὴν Ἄξιμαδὲ.

— Ἐγένετο κατ' αὐτὰς ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ ἡ ἐπίσημος ὑποδοχὴ τοῦ νεωστὶ ἐκλεγθέντος ἀκαδημαϊκοῦ Σαλλεμελ Λακούρ, πολιτικοῦ ἀνδρός καὶ προέδρου τῆς Γερουσίας. Ὡς ἤτο γνωστὸν ἐκ τῶν προτέρων, ὁ νέος ἀκαδημαϊκὸς δὲν ὠμίλησε πολὺ εὐμενῶς περὶ τοῦ προκατόχου του, τοῦ Ρενάν, τὸν ὁποῖον κατὰ τὸ ἔθος ὤφειλε νὰ ἐγκωμιάσῃ. Ὁ Σαλλεμελ Λακούρ ἐμέμηθη κυρίως τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν μέθοδον τοῦ συγγραφέως τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ, ἀναγκάσας τὴν ἐπιστήμην εἰς περιορῆν θρησκείας. Ἐν τῇ ἀπαντήσει του ὁ Γάστον Μπασσιὲ ἀντέστρεψε τὸ μετὰλλιον καὶ παρουσίαν ὑπὸ τὴν καλὴν αὐτοῦ ὄψιν τὸν Ρενάν, μετὰ τῆς τέρψης, ὡστε πρὸς στιγμὴν ἡ ζωγραφία τοῦ Σαλλεμελ Λακούρ ἐλησμονήθη. Ἐν τούτοις τὸ σκανδαλὸν ὑπῆρξε μέγα. Τῆς ἀκαδημαϊκῆς τελετῆς ἀπέσπον σκόπημος οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ στενοὶ φίλοι τοῦ Ρενάν, τὴν ἐπομένην δὲ αἱ ἐφημερίδες σχεδὸν ὅλοι ἐπέκριναν ὀνείμως τὸν λόγον τοῦ Σαλλεμελ Λακούρ.

— Τὴν 14 Φεβρουαρίου (ε. ν.) ὁ κ. Φουζέρης εἰς τὴν αἴθουσαν Βοδινιέρ ἐν Παρισίοις, ὅθι ἐπαναλάθη γαλλιστὶ τὴν διαλέξιν περὶ Φιλίου, τὴν ὁποῖον ἔκρινεν ἐλλημιστὶ ἐν τῇ αἴθουσῃ τοῦ Παρνασσού.

— Ἀπέθανε κατ' αὐτὰς ἐν Περσίῃσι ὁ Παῦλος Δελὰρ δραματικὸς συγγραφεὺς, φίλος στενὸς καὶ προστατησόμενος τοῦ Κοκλέν, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλει τὴν ἐπιτυχίαν πολλῶν ἐκ τῶν ἔργων του, καὶ ἰδίᾳ τῆς Τηθασοειθεΐδος Μεγαίρας, ἡ ὁποία ἤρε θριαμβὸν παιχθεῖσα πρὸ τινῶν ἐτῶν εἰς τὴν Γαλλικὴν Κοινοβίαν.

— Ἐπίσης ἀπέθανε καὶ ὁ Εὐγένιος Νύ, δραματικὸς, ὁ ὁποῖος ἔσχεν ἄλλοτε ἡμέρας ὀδύρας, διὰ τῆς Τηθεταίας, τῶν Πρωτῶν τῶν Παρισίων καὶ τοῦ Λεονάρδου, ἔργων τὰ ὁποῖα ἐπέτυχον πολὺ. Τελευταῖον ὁ Νύ εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν φιλολογοίαν χάριν φιλοσοφικῶν μελετῶν, πρὸ τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἐν περιεργότατον βιβλίον, ἐπιγραφόμενον «Τὰ μεγάλα Προβλήματα».

— Μεταξὺ τῶν ἄλλων μεταρρυθμίσεων, τὰς ὁποίας ἐπήνεγκεν ὁ νέος διευθυντὴς Βρουντιέρ εἰς τὴν «Ἐπιθεώρησιν τῶν Δύο Κόσμων», ἀνέθηκε τὴν σύνταξιν τοῦ πολιτικοῦ δεκαπενθήμερου εἰς τὸν Φραγκίσκον Σάρι. Τὰ ἄρθρα ταῦτα, τὰ ὁποῖα ἐδόξασαν τὸν Εὐγένιον Φοσσὸ καὶ ἤνοιξαν τὰς πόλεις τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας εἰς τὸν Κάρολον Μαζᾶδ, τὰ ἔγραψε τελευταίως, ἀλλ' ὄχι μετὰ μεγάλῃς ἐπιτυχίας, ὁ ὑποκόμις Δ' Ἀβνέλ.

— Περὶ τῶν γεωγραφικῶν τῆς Ἑλλάδος ὄνομάτων. Ὁ ἐν Μονάχῳ βυζαντινολόγος καθηγητὴς κ. Κ. Κρουμπάχερ ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενου περιοδικοῦ τῶν βυζαντινῶν μελετῶν, λαμβάνων ἀφορμὴν ἐκ τῆς μελέτης τοῦ κ. Ἄν. Μηλιαράκη περὶ τοῦ γεωγραφικοῦ ὀνόματος «Μεσσαρική» περὶ τῆς ὁποίας εὐφήμενος γράφει, σημειοὶ καὶ τὰ ἑξῆς: «Μετ' ἰδιαιτέρας χάρις παρατηρήσαμεν, ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἐν τῇ διὰ τὴν βυζαντινὴν φιλολογοίαν καὶ γεωγραφίαν σπουδαιοτάτῃ συγγραφῇ του, (περὶ Μεσσαρίας) ἐκφράζεται κατὰ τοῦ ἐπὶ τῆς κριτικῆς καὶ ἐπὶ ψευδοῦς φιλοπατρίας βασιζομένου συστήματος τοῦ μεταβάλλειν τὰ νέα γεωγραφικὰ ὀνόματα, ἐφ' ὧν πολλὰκις πᾶσα ἡ νεωτέρα καὶ ἡ τοῦ μέσου αἰῶνος ἱστορία μιᾶς γλώσσης κατοπτρίζεται, διὰ τῆς κτηνώδους εἰσαγωγῆς ἀρχαίων ἑλληνικῶν ὀνομάτων. Ἐἴνε καὶ τοῦτο ἐν τῶν πολλῶν κακῶν τὰ ὁποῖα οἱ ὀπαδοὶ τῆς κλασικῆς ἀρχιότητος ἐπροξένησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα».

#### Ἐπιστημονικά

Ἡ Ἐτικητεία τῶν Φυσικῶν καὶ Φυσιογραφικῶν Ἐπιστημῶν τῆς Γενεῆς προεκήρυξε διαγωνισμὸν πρὸς συγγραφὴν πρωτοτύπου μονογραφίας περὶ ἐνὸς εἶδους οἰουδήποτε ἡ οἰκογενείας φυτῶν. Τὰ χειρόγραφα δύνανται νὰ εἴνε συντεταγμένα λατινιστὶ, γαλλιστὶ, γερμανιστὶ (μὲ λατινικοὺς χαρακτήρας), ἀγγλιστὶ ἢ ἰταλिसτὶ γίνονται δὲ δεκτὰ μέχρι τῆς 15 Ἰανουαρίου 1895 (ε. ν.) Εἰς τὴν καλύτεραν τῶν μονογραφιῶν ἡττονηθηθῆ βραβεῖον πεντακοσίων φράγκων.

— Εἰς τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, ὁ Λέων Βαγιάν ὑπέβαλεν ὑπόμνημα περὶ τῆς ἰχθυολογίας τοῦ Βορνεού. Περιέγραψε τριᾶκοντα εἶδη ἰχθύων, ἄγνωστα εἰς τοὺς ζωολόγους, παρατήρησε δὲ ὅτι πολλὰ τούτων εἴνε ὅμοια πρὸς τὰ δικατωμένα ἐν τοῖς ποταμοῖς τῆς Σινδῆς καὶ τῆς Ἰνδοκίνας. Σήμερον μετὰ τῶν ἡρώων τούτων δὲν ὑπάρχει κινεματικὴ συγκοινωνία ὑδάτων, ὡστε πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἄλλοτε ἦσαν συννηνομένα.

#### Καλλιστευτικά

Ἐσχάτως ὁ μέγας ἐν Γερμανίᾳ οἶκος «Μπάχ καὶ υἱὸς» ἐπροκήρυξε διαγωνισμὸν πρὸς σύνθεσιν σχεδίου ἀκονηστικῆς τῆς ἑρταζομένης ἐκατονταετηρείδος ἀπὸ τῆς ιδιοκτησίας του. Ἑλληνοδοκίαι τοῦ διαγωνισμοῦ τούτου, τοῦ ὁποῖο τὸ α' βραβεῖον ἦτο 1000 μαρκα, εἶχον ὀρθηθῆ πῶστος ἐκ τῶν γνωστοτέρων γερμανῶν ζωγράφων, ἔλαβον δὲ μέρος εἰς αὐτὸν 194 καλλιτέχναι ἔξ ὅλης τῆς Γερμανίας. Τοῦ α' βραβεῖου ἔτυχεν ὁ ἐν Μονάχῳ Ἕλλην ζωγράφος κ. Γούζης.

#### Θεατρικά

Ἡ ἔξοχος ἰταλίς ἡθοποιὸς Ἑλεονώρα Δοῦζε παίξει ἤδη ἐν Γερμανίᾳ τὴν Κυρίαν μετὰς Καμπελίνας. Αἱ γερμανικαὶ ἐφημερίδες εὐρίσκουν αὐτὴν εἰς τὸν ρόλον τοῦτον ὑπερέταρον τῆς Σαρὰ Βερνάρ.

— Εἰς τὸ Κοιμητῶν Μελοδραμα ἐπαίχθη νῦν ἔργον τοῦ Καίσαρος Κοῦ, ὁ «Πειρατὴς» ἐπὶ στίχων τοῦ Ἰωάννου Ρισπᾶν. Ὁ Κοῦ εἴνε ζωσσος στρατηγός, κατακρινόμενος καὶ εἰς τὴν μουσικὴν. Ὁ «Πειρατὴς» καὶ ὡς μουσικὴ καὶ ὡς ποιητικὴ ἐκρήθη δυσμενέστατα.